

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 września 2015r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu Wydział XVIII Cywilny

w składzie: Przewodniczący: SSO Magda Inerowicz

Protokolant: st. Emilia Staszkiwicz

po rozpoznaniu w dniu 3 września 2015 r.,

na rozprawie

sprawy z powództwa: **H. F. (1)**

przeciwko: **Z. C. (1), (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P.**

o zapłatę

1. zasądza solidarnie od pozwanych Z. C. (1), (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w P. na rzecz powódki H. F. (1) kwotę 358.450 zł (trzysta pięćdziesiąt osiem tysięcy czterysta pięćdziesiąt złotych) wraz z ustawowymi odsetkami:

- w stosunku do pozwanych Z. C. (1) i K. S. od dnia 26 grudnia 2012r. do dnia zapłaty,

- w stosunku do pozwanego (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w P. od dnia 14 października 2013 r. do dnia zapłaty,

2. w pozostałej części powództwo oddala,

3. zasądza od pozwanych solidarnie na rzecz powódki kwotę 34.157 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 9.000 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego,

4. nakazuje ściągnąć od pozwanych na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Poznaniu kwoty po 117,76 zł tytułem zwrotu wydatków,

5. wyrokowi nadaje rygor natychmiastowej wykonalności wobec pozwanego Z. C. (1).

SSO /-/ M. Inerowicz

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 30 lipca 2013 r. powódka H. F. (1) wniosła o zasądzenie solidarnie od pozwanych: K. S., (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P. kwoty 358.450 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 26 grudnia 2012 r. do dnia zapłaty oraz o obciążenie kosztami postępowania w całości solidarnie pozwanych w tym kosztami zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu powódka podniosła, że udzieliła wspólnikom spółki cywilnej (...) s.c. (...) w P. tj. pozwany: K. S. i Z. C. (1) kilku pożyczek pieniężnych, jak i pokrywała zobowiązania spółki w celu zrealizowania przez nich przedsięwzięcia gospodarczego polegającego na budowie osiedla domów jednorodzinnych. Wartość zobowiązań pozwanych względem powódki strony ustaliły w dniu 24 listopada 2011 r. na kwotę 335.000 zł. Umową z tego dnia powódka udzieliła pozwanym pożyczki na ww. kwotę wraz z umownymi odsetkami w kwocie 7% rocznie. Również pozwana (...) Sp. z o.o. z siedzibą w P. reprezentowana przez Z. C. (1) i K. S. (na mocy pełnomocnictw udzielonych im przez Prezesa Zarządu spółki A. A.) złożyła w dniu 6 września 2012 r. pisemne oświadczenie o przystąpieniu do długu pozwanych: K. S. i Z. C.

(1). K. S. w dniu 23 listopada 2012 r. wypowiedział umowę spółki cywilnej ze skutkiem natychmiastowym, co w ocenie powódki nie miało wpływu na jego odpowiedzialność za zobowiązania spółki. W dniu 18 grudnia 2012r. powódka wypowiedziała umowę pożyczki z dnia 24 listopada 2011 r. w związku z czym roszczenie o zwrot kwoty 335.000 zł wraz z kwotą 23.450 zł tytułem skapitalizowanych odsetek stało się wymagalne.

Prawomocnym postanowieniem z dnia 20 września 2013r., Sąd w niniejszej sprawie, udzielił powódce H. F. (1) zabezpieczenia dochodzonego przez nią roszczenia poprzez obciążenie hipoteką przymusową nieruchomości pozwaney (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w P., położonej w miejscowości W., gmina D., województwo (...) (działki gruntu nr: (...)), o łącznej powierzchni 1,6852 ha, dla której to nieruchomości Sąd Rejonowy (...) prowadzi księgę wieczystą o nr (...) i to do kwoty 358.450,00 zł (trzysta pięćdziesiąt osiem tysięcy czterysta pięćdziesiąt złotych 00/100), a nadto udzielił H. F. (1) zabezpieczenia dochodzonego przez nią roszczenia poprzez zajęcie 50 (pięćdziesiąt) udziałów w spółce (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w P. (KRS nr (...)) o łącznej wartości nominalnej 5.000 zł (pięć tysięcy złotych) należących do K. S. raz 50 (pięćdziesiąt) udziałów w spółce (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w P. (KRS nr (...)) o łącznej wartości nominalnej 5.000 zł (pięć tysięcy złotych) należących do pozwanego Z. C. (1) (k. 71-74 i k. 164-165).

W **odpowiedzi na pozew** z dnia 12 listopada 2013 r. pozwany K. S. i pozwana (...) Sp. z o.o. w P. wnieśli o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powódki na ich rzecz kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego (k. 108-111).

W uzasadnieniu ww. pozwani zaprzeczyli jakoby ponosili odpowiedzialność wobec powódki i zawierali z nią jakąkolwiek umowę pożyczki, kwestionując przedłożone przez nią dokumenty. W szczególności pozwany K. S. zakwestionował fakt podpisania przez niego umowy pożyczki z dnia 24 listopada 2011 r. na kwotę 335.000 zł, jak również oświadczenia z dnia 6 września 2012 r. podnosząc, iż oświadczenie zostało sprokurowane wraz z jego podpisem in blanco, którym dysponował pozwany Z. C. (1). Pozwany wskazał również, że A. A. w dniu 29 sierpnia 2012 r. zrezygnował z funkcji prezesa zarządu pozwaney spółki cofając wszelkie upoważnienia i pełnomocnictwa. Jednocześnie z ostrożności procesowej pozwani podnieśli zarzut potrącenia wzajemnych wierzytelności, które przysługują im również w stosunku do powódki.

Pozwany Z. C. (1) na rozprawie w dniu 3 kwietnia 2014 r. oświadczył, że w całości uznaje żądanie pozwu. Na ostatniej rozprawie pozwany Z. C. (1) podtrzymał swoje stanowisko w sprawie.

Postanowieniem z dnia 3 kwietnia 2014r. Sąd oddalił wniosek pozwanych K. S. oraz (...) Sp. z o.o. w P. o ograniczenie udzielonego powódce zabezpieczenia (k. 209).

Pismem procesowym z dnia 10 maja 2014 r. pozwani (...) Sp. z o.o. w P. wnieśli o wezwanie do udziału w sprawie w charakterze pozwanego również I. C., byłej współniczki spółki (...) s.c. w P.. Postanowieniem z dnia 5 czerwca 2014 r. Sąd na podstawie art. 194 § 3 kpc oddalił ww. wniosek, albowiem odpowiedzialność współników spółki cywilnej ma charakter solidarny (art. 864 kc). Zgodnie zaś z art. 194 § 3 kpc wezwanie do udziału w sprawie w charakterze pozwanego, w przypadku braku współuczestnictwa koniecznego, może nastąpić wyłącznie na wniosek powoda.

Postanowieniem z dnia 27 listopada 2014r. Sąd oddalił ponowny wniosek pozwanych K. S. oraz (...) Sp. z o.o. w P. o ograniczenie udzielonego powódce zabezpieczenia (k. 355).

Postanowieniem z dnia 3 września 2015r. Sąd oddalił wniosek pozwanych o zawieszenie postępowania na podstawie art. 174 § 1 pkt. 4 kpc, albowiem na ten dzień nie zostało wydane postanowienie o ogłoszeniu upadłości spółki (...) Sp. z o.o. w P..

Sąd ustalił następujący stan faktyczny :

W dniu 19 marca 2007 r. pozwani: K. S. i Z. C. (1) zawarli umowę spółki cywilnej – (...) s.c. (...) w P., której przedmiotem było przygotowanie terenu pod budowę, wznoszenie kompletnych budynków, inżynieria lądowa i

wodna, wykonywanie instalacji budowlanych, wykonywanie robót budowlanych wykończeniowych, wynajem sprzętu budowlanego i burzącego z obsługą operatorską, obsługa nieruchomości na własny rachunek i świadczona na zlecenie. Istniało kilka wersji umowy spółki. W jednej z nich z 2007r., złożonej w banku (...) S.A. Oddziału w P. dla potrzeb zaciągnięcia kredytu, jak i złożonej do Urzędu Skarbowego w kwietniu 2007r., w § 10 ust. 2 i 3 umowy wskazano, że w sprawach w których wartość przekracza jednorazowo 100.000 zł potrzebna jest uchwała wszystkich wspólników, a każdy wspólnik może bez uchwały wspólników podjąć czynność nagłą, której zaniechanie naraziłoby spółkę na niepowetowaną stratę. W § 12 ust. 2 umowy ustalono, iż w sprawach przekraczających zwykły zarząd spółkę reprezentują dwaj wspólnicy łącznie. Ww. postanowienia nie znalazły się w innej wersji umowy spółki.

Przez pewien czas, w 2011r., formalnie wspólnikiem spółki (...) była również żona Z. I. C..

Pozwani K. S. i Z. C. (1) przyjaźnili się od około 15 lat, wspólnie jeździli na wczasy i spotykali się ze swoimi rodzinami, odwiedzali w domach, działali w pełnym zaufaniu do siebie. Było tak do 2010 roku.

Ww. pozwani dysponowali wzajemnymi pełnomocnictwami do podejmowania działań w imieniu i na rzecz spółki, w tym pełnomocnictwami notarialnymi, które umożliwiały dokonywanie czynności prawnych w odniesieniu do nieruchomości, której byli współwłaścicielami.

Dowód: poświadczona za zgodność kopia umowy spółki cywilnej z dnia 19.03.2007r. k. 397-398 oraz kopia umowy spółki z 19.03.2007r. k. 287-290, zeznania świadka A. C. min. 11 – min. 41 e – protokołu z 5.06.2014r. k. 298 – 301, zeznania świadka I. C. min. 42 – godz. 1 min. 25 e – protokołu z 5.06.2014r. k. 301 – 304, zeznania świadka A. K. min. 2 – 17 e – protokołu z dnia 12.08.2014r. k. 322 – 324, zeznania powódki H. F. (1) min. 11 – godz. 1 min. 27 e – protokołu k. 358 – 363, częściowo zeznania pozwanego K. S. godz. 1 min. 27 – godz. 3 min. 5 e – protokołu z dnia 27.11.2014r. k. 363 – 371, zeznania pozwanego Z. C. (1) min. 9 – godz. 2 min. 7 e – protokołu k. 425 – 434.

Pozwani Z. C. (1) i K. S. w ramach ww. spółki zajmowali się budową domów do stanu deweloperskiego. W tym celu zakupili nieruchomość położoną w miejscowości W., gmina D., dla której Sąd Rejonowy (...) prowadzi księgę wieczystą o nr (...) oraz udziały w działkach stanowiących drogi.

W celu realizacji przedsięwzięcia gospodarczego przez ww. spółkę cywilną pozwanych powódka H. F. (1) (będąca prywatnie teściową pozwanego Z. C. (1)) od 2008 r. udzielała pozwanym jako wspólnikom spółki cywilnej szeregu pożyczek. Powódka posiadała na ten cel środki finansowe ze sprzedaży nieruchomości w K. za cenę około 1.000.000 zł.

W dniu 14 stycznia 2008 r. powódka H. F. (1) zawarła ze (...) s.c. C. S. reprezentowaną przez pozwanych K. S. i Z. C. (1) (z podpisami notarialnie poświadczonymi) umowę pożyczki na kwotę 100.000 zł, z terminem zwrotu do dnia 14 stycznia 2009 r. wraz z odsetkami umownymi w wysokości 12% w stosunku rocznym. Pożyczka ta miała służyć zakupowi ogrodzeń w Chinach. Kwota 90.000 zł została przelana przez powódkę przelewem na konto firmowe wspólników w banku (...) S.A. O/P., a 10.000 zł – przekazana w gotówce. Wówczas ustalono, że powódka udzieli pozwanym dodatkowej pożyczki. W międzyczasie przygotowywania ww. umowy u notariusza, pozwani otrzymali bowiem ofertę zakupu w Chinach nie tylko ogrodzeń, ale również i drzwi oraz bram garażowych, w związku z tym ww. kwota pożyczki była niewystarczająca.

Z tego względu, w dniu 16 stycznia 2008 r. powódka H. F. (1) zawarła kolejną umowę pożyczki z (...) s.c. C. S. reprezentowaną przez Z. C. (1), na cele działalności gospodarczej, na kwotę 50.000 zł na okres od 16.01.2008r. do 16.01.2009 r. wraz z umownymi odsetkami w wysokości 12% w stosunku rocznym. Gotówkę odebrał pozwany Z. C. (1).

Za kwoty uzyskane z pożyczek z dnia 14 i 16 stycznia 2008 r. zostały zakupione przez pozwanych w Chinach ogrodzenia oraz drzwi i bramy garażowe.

W 2009r. pogorszyła się koniunktura na rynku budowlanym, co negatywnie wpłynęło na możliwość spłacania przez pozwanych kredytu w (...) Banku (...) S.A. Raty kredytu wraz z odsetkami były bowiem spłacane z wpłat dokonywanych przez kolejnych nabywców domów. Bank zagroził wypowiedzeniem umowy. Zaistniała potrzeba dofinansowania

działalności prowadzonej przez pozwanych. Jednocześnie pozwani w żadnej części nie spłacili pożyczek z dnia 14 i 16 stycznia 2008r.

Wówczas pozwani zaproponowali H. F. (1), że wybudują dla niej dom. Powódka wyraziła na to zgodę, w związku z czym strony (powódka i pozwani Z. C. (1) i K. S.), w dniu 13 lutego 2009 r., zawarły przedwstępną umowę sprzedaży nieruchomości – działki o projektowanym nr 260/71 o powierzchni 750 m², zabudowanej domem mieszkalnym wykonanym według projektu „Kinga 6” o powierzchni użytkowej 138,8 m² wraz z udziałem w działkach stanowiących komunikację. Dom miał być wybudowany najpóźniej do dnia 30 października 2009r. w stanie deweloperskim. Cenę nabycia strony ustaliły na kwotę 500.000 zł, przy czym po podpisaniu umowy powódka przekazała pozwanym Z. C. (1) i K. S. kwotę 300.000 zł.

Dowód: umowa pożyczki z dnia 14.01.2008 r. k. 385 – 387, umowa pożyczki z dnia 16.01.2008 r. k. 15, akt notarialny z dnia 13.02.2009 r. wraz ze specyfikacją materiałową stanu wykonania domu wolnostojącego K. 6 oraz mapą k. 244 -252, potwierdzenie przelewów kwot 90.000 zł i 300.000 zł (k. 94 akt (...)), zeznania świadka D. Z. min. 8 – min. 22 e – protokołu z 3.04.2014r. k. 211 – 212, zeznania świadka A. C. min. 11 – min. 41 e – protokołu z 5.06.2014r. k. 298 – 301, zeznania świadka I. C. min. 42 – godz. 1 min. 25 e – protokołu z 5.06.2014r. k. 301 – 304, zeznania świadka A. K. min. 2 – 17 e – protokołu z 12.08.2014r. k. 322 – 324 , zeznania powódki H. F. (1) min. 11 – godz. 1 min. 27 e – protokołu z 27.11.2014r. k. 358 – 363, zeznania pozwanego Z. C. (1) min. 9 – godz. 2 min. 7 e – protokołu z 9.03.2015r. k. 425 – 434 .

W 2009r. pozwani wspólnie nadzorowali prace na budowie. W 2010r. – zgodnie z umową wspólników - zajmował się tym głównie Z. C. (1), gdyż pozwany K. S. był w dużej mierze zaangażowany w działalność innej spółki – (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w P., w której wraz ze swoimi rodzicami był udziałowcem. Pozwany K. S. część wydatków spółki (...) Sp. z o.o. finansował ze środków spółki (...) s.c. (nawet o wartości ok. 200.000 zł). Nadto, pożyczał prywatnie w tym celu pieniądze od Z. C. (1) i I. C., nie dokonując zwrotu. Ze środków spółki i pożyczonych od małżonków C. K. S. finansował również prywatne wydatki swoje oraz swojej rodziny. Nie podobało się to pozwanemu Z. C. (1) i jego żonie. W 2009r. K. S. z żoną oraz I. C. byli na wycieczce w Wietnamie. Wówczas pozwany K. S. zgodził się podpisać umowę pożyczki, która miała sankcjonować ww. zobowiązania. Stosowny dokument sporządził Z. C. (1). Była to umowa pożyczki z dnia 1 czerwca 2009r., zawarta pomiędzy (...) s.c. (pożyczkodawcą) a K. S. (pożyczkobiorcą), na mocy której pożyczkodawca udzielił pożyczkobiorcy pożyczkę w kwocie 420.000 zł na dowolny cel na okres od 1.06.2009r. do dnia 1.06.2010r. Pod treścią umowy, pozwany K. S. pokwitował odbiór kwoty 410.900 zł. Umowa ta została fizycznie podpisana po powrocie (3.06.2009r.) K. S. z Wietnamu. Zabezpieczeniem umowy był podpisany przez K. S. weksel in blanco.

W 2010 r. pozwany K. S. zwracał spółce (...) s.c. stosunkowo niewielkie kwoty, rzędu 20.000 zł. Z tego powodu pozwany Z. C. (1) coraz częściej domagał się zwrotu środków. Nadto, obawiając się dalszych wypłat z konta spółki, złożył banku dyspozycję, że wszelkie wypłaty z konta firmowego mogą być dokonywane tylko po złożeniu podpisów przez obydwu wspólników. K. S. odmawiał rozliczenia się ze spółką (...) s.c.

Pod koniec 2010r. konflikt wspólników na tle powyższych rozliczeń stał się tak silny, że zaprzestali oni ze sobą wszelkich kontaktów. W styczniu 2011r. pozwany K. S. cofnął udzielone wspólnikowi Z. C. (1) pełnomocnictwo notarialne, upoważniające m.in. do czynności prawnych w stosunku do stanowiącej współwłasność wspólników nieruchomości położonej w W., nie zawiadamiając jednak o tym Z. C. (1).

Dowód: umowa pożyczki z dnia 1.06.2009 r. k. 282 – 284, zeznania świadka A. C. min. 11 – min. 41 e – protokołu z 5.06.2014r. k. 298 – 301, zeznania świadka I. C. min. 42 – godz. 1 min. 25 e – protokołu z 5.06.2014r. k. 301 – 304, zeznania świadka A. K. min. 2 – 17 e – protokołu z 12.08.2014r. k. 322 – 324 , zeznania powódki H. F. (1) min. 11 – godz. 1 min. 27 e – protokołu z 27.11.2014r. k. 358 – 363, częściowo zeznania pozwanego K. S. godz. 1 min. 27 – godz. 3 min. 5 e – protokołu z dnia 27.11.2014r. k. 363 – 371, zeznania pozwanego Z. C. (1) min. 9 – godz. 2 min. 7 e – protokołu z 9.03.2015r. k. 425 – 434 .

Od początku 2011r. pozwany Z. C. (1) podejmował działania, które miały zabezpieczyć jego interesy związane z działalnością w (...) s.c., jak i interesy jego rodziny, w szczególności powódki.

W związku z powyższym, w dniu 3 stycznia 2011 r. powódka zawarła z (...) s.c. reprezentowaną przez Z. C. (1) porozumienia, na mocy których ustalono, że kwota 100.000 zł tytułem pożyczki z dnia 14 stycznia 2008 r. wraz z odsetkami oraz kwota 50.000 zł tytułem umowy pożyczki z dnia 16 stycznia 2008 r. wraz z odsetkami miały być zakwalifikowane jako wpłaty własne powódki na poczet płatności związanych z budową domu według umowy przedwstępnej. Odnośnie umowy z 16 stycznia 2008r. strony ustaliły, że nadpłacona kwota z tytułu kapitału pożyczki oraz odsetek zostanie przeznaczona na zmianę standardu wykończenia budynku realizowanego na mocy umowy przedwstępnej (zmiany dotyczyły stolarki okiennej i szybowej, ocieplenia budynku styropianem grafitowym o grubości 15cm).

Dowód: umowy z 3 stycznia 2011r. (k. 96 i 97 akt (...)).

Podobnie – pozwany K. S., od początku 2011r. zaczął podejmować czynności, które miały zabezpieczyć jego interesy związane z działalnością w (...) s.c., jak i jego rodziny. W dniu 28 lutego 2011 r. K. S. zawarł z M. S. umowę wyłączającą wspólność majątkową małżeńską, a w dniu 1 marca 2011 r. K. S. dokonał ze swoją małżonką M. S. częściowego podziału majątku wspólnego przekazując na rzecz małżonki na własność trzy nieruchomości. Łączna wartość przedmiotów umowy wyniosła 350.000 zł. W małżeństwie K. S. orzeczono rozwód.

H. F. (1) wszczęła przed Sądem Okręgowym(...)w sprawie (...) (poprzednio sygn. akt: (...)) przeciwko M. S. powództwo o uznanie za bezskuteczną względem niej ww. umowy o częściowy podział majątku. Postępowanie w ww. sprawie zostało zawieszono postanowieniem z dnia 20.11.2013r. z uwagi na toczący się proces w niniejszej sprawie

Dowód: pozew oraz postanowienie z dnia 20.11.2013r. w aktach sprawy (...), akty notarialne z dnia 1.03.2011 r. i 28.02.2011 r. k. 27 – 41 .

W dniu 21 lutego 2011r. Z. C. (1), działający w swoim imieniu, jak i w imieniu K. S. przeniósł przysługujące im udziały w nieruchomościach położonych w W., dla których Sąd Rejonowy (...) prowadzi księgi wieczyste o numerach (...) na rzecz P. K., który to umową z dnia 30 marca 2011r. przeniósł własność tych nieruchomości na spółkę (...) z siedzibą w N..

K. S. wniósł do Sądu Okręgowego (...) powództwo o ustalenie nieważności umowy z dnia 21 lutego 2011r. (sygn. akt (...)) oraz powództwo (wniesione dnia 6 lipca 2011r.) o ustalenie nieważności umowy przenoszącej własność nieruchomości, a zawartej między P. K. a (...) z siedzibą w N. (sygn. akt (...))

Postanowieniem z dnia 10 sierpnia 2011r. w sprawie o sygn. akt (...) Sąd Okręgowy (...) udzielił powodowi K. S. zabezpieczenia roszczenia poprzez ustanowienie zakazu zbywania i obciążania udziałów spółki (...) z siedzibą w N. w nieruchomościach położonych w W., a zapisanych w KW (...), (...) oraz (...) oraz wpisanie ostrzeżenia o toczącym się postępowaniu.

W sprawie o sygn. akt (...) pozew został zwrócony dnia 2 listopada 2011r., a w sprawie o sygn. akt (...) postępowanie zostało umorzone postanowieniem z dnia 19 października 2011r. na skutek cofnięcia pozwu.

Dowód: postanowienie Sądu Okręgowego (...) z dnia 10.08.2011r. w sprawie (...) wraz z uzasadnieniem (k. 117-120 akt (...)), księgi wieczyste o nr numerach (...), (...) oraz (...) (dostępne online: <https://ekw.ms.gov.pl/eukw>), zeznania pozwanego Z. C. (1) min. 9 – godz. 2 min. 7 e – protokołu k. 425 – 434 .

Od początku 2011 r. pozwani Z. C. (1) i K. S. mieli problemy ze spłatą poszczególnych zobowiązań finansowych w związku z ich działalnością, nie mieli pieniędzy na wypłaty dla pracowników i spłatę kredytu zaciągniętego na ich działalność. Powstały zaległości w płatności kredytu na rzecz banku.

W celu wywiązania się przez wspólników (...) s.c. ze swoich zobowiązań, powódka udzieliła pozwanym dalszej pożyczki, a nadto pokryła zobowiązania spółki cywilnej wobec innych podmiotów. W dniu 22 marca 2011 r. Z. C. (1)

jako wspólnik spółki cywilnej zawarł z powódką H. F. (1) umowę pożyczki na kwotę 160.000 zł z terminem zwrotu do dnia 30 grudnia 2011 r. wraz z umownymi odsetkami w wysokości 6% w stosunku rocznym. Ww. kwota została przekazana na bieżącą działalność spółki.

Dowód: umowa pożyczki z dnia 22.03.2011 r. k. 16, zeznania świadka A. C. min. 11 – min. 41 e – protokołu z 5.06.2014r. k. 298 – 301, zeznania świadka I. C. min. 42 – godz. 1 min. 25 e – protokołu z 5.06.2014r. k. 301 – 304, zeznania powódki H. F. (1) min. 11 – godz. 1 min. 27 e – protokołu z 27.11.2014r. k. 358 – 363 zeznania pozwanego Z. C. (1) min. 9 – godz. 2 min. 7 e – protokołu z 9.03.2015r. k. 425 – 434 .

W międzyczasie, w 2011r., trwały pertraktacje między pozwanymi K. S. i Z. C. (1) odnośnie możliwości sprzedaży przez spółkę (...) z siedzibą w N. działek zabudowanych domami, za jednoczesnym potwierdzeniem przez pozwanego K. S. wcześniejszych czynności Z. C. (1) obejmujących zbycie nieruchomości w W. (w tym czasie toczyły się procesy o stwierdzenie nieważności umów przenoszących własność ww. nieruchomości). Pozwany K. S. nie chciał wyrazić zgody na potwierdzenie u notariusza czynności i przeniesienie własności działki z rozpoczętą budową na rzecz powódki H. F. (1). Ostatecznie zgodził się na sprzedaż działki powódce, ale za wynagrodzeniem w wysokości 75.000 zł. Kwota ta stanowiła w przybliżeniu równowartość połowy zysku, jaki pozwani mieli osiągnąć ze sprzedaży jednego domu w stanie developerskim. H. F. (1) zapłaciła ww. kwotę gotówką, która została przekazana Z. C. (1), a następnie K. S.. Pozwany K. S. odmówił jednak pokwitowania faktu otrzymania ww. kwoty.

W dniu 1 sierpnia 2011r. (...) udzielił promesy na bezzieźzarowe odłączenie działki na(...)pod warunkiem: wpłaty na konto banku 50.000 zł na poczet kapitału kredytu, wpłaty na konto banku kwoty 500 zł z tytułu opłaty za bezzieźzarowe odłączenie, uregulowania odsetek z tytułu dwóch umów kredytowych w wysokości 11.282,88 zł oraz 70.003,83 zł.

H. F. (1) w dniu 9 sierpnia 2011 r. na spłatę odsetek od kredytów udzielonych spółce przez (...) Bank Spółdzielczy w P. (nazwa handlowa: (...)) przekazała na rzecz ww. banku łącznie kwotę 81.286,71 zł, w dwóch transzach po 11.282,88 zł i po 70.003,83 zł.

W dniu 19 sierpnia 2011 r. powódka zawarła z cypryjską spółką umowę sprzedaży nieruchomości wskazanej w umowie przedwstępnej położonej w gminie D. wraz z udziałami w działkach stanowiących drogi. Nieruchomość ta została zabudowana przez (...) s.c. niewykończonym budynkiem mieszkalnym. Budowa została doprowadzona do niepełnego stanu surowego otwartego (dom był w stanie surowym otwartym, nie miał wykończonego w pełni dachu, otwory okienne i drzwiowe nie były zabezpieczone), co było niezgodne z przedwstępną umową sprzedaży z 13.02.2009r.

Dowód: akt notarialny z dnia 19.08.2011 r. k. 235 – 241, potwierdzenia przelewów k. 18-21, pokwitowanie z dnia 19.08.2011r. k. 242, pismo powódki z dnia 22.03.2012r. k. 125 akt (...), zeznania świadka D. Z. min. 8 – min. 22 e – protokołu z 3.04.2014r. k. 211 – 212, zeznania świadka A. C. min. 11 – min. 41 e – protokołu z 5.06.2014r. k. 298 – 301, zeznania świadka I. C. min. 42 – godz. 1 min. 25 e – protokołu z 5.06.2014r. k. 301 – 304, zeznania świadka A. K. min. 2 – 17 e – protokołu z 12.08.2014r. k. 322 – 324 , zeznania powódki H. F. (1) min. 11 – godz. 1 min. 27 e – protokołu z 27.11.2014r. k. 358 – 363, zeznania pozwanego Z. C. (1) min. 9 – godz. 2 min. 7 e – protokołu z 9.03.2015r. k. 425 – 434 .

Jesienią 2011r. pozwani K. S. i Z. C. (1) prowadzili rozmowy odnośnie możliwości przeniesienia własności nieruchomości w W. przez spółkę cypryjską na rzecz wspólników (...) s.c. Pozwany Z. C. (1), formalnie będący pełnomocnikiem tej spółki, czynność taką warunkował od uregulowania wzajemnych zobowiązań, w szczególności zaś od uregulowania sytuacji z jego teściową H. F. (1). Do tamtego czasu pozwani nie zwrócili powódce żadnej kwoty z tytułu udzielonych pożyczek, jak i z tytułu spłaty przez nią rat odsetkowych na rzecz (...)

W związku z powyższym, w dniu 24 listopada 2011 r. Z. C. (1), K. S., w obecności powódki złożyli pisemne oświadczenie, w którym potwierdzili istnienie udokumentowanego zobowiązania (...) s.c. C. S. na rzecz H. F. (1) na kwotę 335.000 zł. Ustalili też, że pożyczka – w tej kwocie – zostaje udzielona od dnia 24 listopada 2011r, na okres 20 miesięcy z oprocentowaniem 7% w skali roku, z roczną kapitalizacją odsetek. Spłata miała nastąpić w całości lub w ratach bez

terminu w okresie wyżej ustalonym. Zabezpieczeniem pożyczki miał być majątek spółki (...), co wspólnicy potwierdzili własnoręcznymi podpisami. Powódka wyraziła zgodę na powyższe zobowiązanie.

Pozwany K. S. zastrzegł jednak, że zawarcie ww. porozumienia następuje w tajemnicy przed M. S..

Dowód: oświadczenie z dnia 24 listopada 2011 r. k. 3 88, zeznania świadka A. C. min. 11 – min. 41 e – protokołu k. 298 – 301, zeznania świadka I. C. min. 42 – godz. 1 min. 25 e – protokołu k. 301 – 304 , zeznania powódki H. F. (1) min. 11 – godz. 1 min. 27 e – protokołu k. 358 – 36 3, zeznania pozwanego Z. C. (1) min. 9 – godz. 2 min. 7 e – protokołu k. 425 – 434 , opinia biegłego z dziedziny badań pisma i dokumentów P. L. k. 443 – 461, zeznania biegłego P. L. min. 8 – min. 20 e – protokołu z dnia 11 czerwca 2015r. k. 488, opinia uzupełniająca biegłego P. L. k. 501 – 509.

Pozwani K. S. i Z. C. (1) postanowili zmienić formę prawną działalności na spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością.

W celu dokonania przekształceń w zakresie prawa własności nieruchomości zapisanych w KW o nr (...) oraz (...) i (...) (udziały), w dniu 2 listopada 2011r. K. S. i Z. C. (1), jako wspólnicy (...) s.c. oraz I. C. (żona pozwanego Z. C. (1)) zawarli notarialną umowę o przystąpieniu nowego wspólnika do spółki cywilnej, umowę darowizny oraz dokonali zmiany umowy spółki cywilnej.

Na mocy zawartych w międzyczasie umów, prawo własności nieruchomości (ew. udziałów) zapisanych w KW o nr (...), (...) i (...), zostało przeniesione z powrotem na pozwanych K. S. i Z. C. (1).

W dniu 29 sierpnia 2012r. K. S. i Z. C. (1) zawarli ze spółką (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w G. reprezentowaną przez A. A., umowę przeniesienia przysługującego K. S. i Z. C. (1), na prawach współwłasności łącznej jako wspólników spółki cywilnej (...), prawa własności nieruchomości zapisanej w księdze wieczystej (...) oraz udziałów w KW o nr (...) („drogi”) i (...) („grunty orne”) na rzecz ww. spółki.

W czasie zawarcia ww. umowy jedynym członkiem zarządu i udziałowcem ww. spółki był A. A. (prywatnie krewny K. S.). W dniu 27 sierpnia 2012 r. A. A., działając w imieniu ww. spółki, udzielił Z. C. (1) pełnomocnictwa do składania w imieniu spółki (...) sp. z o.o. z siedzibą w G. oświadczeń o uznaniu długu i o przystąpieniu do długu oraz do składania w imieniu i na rzecz spółki wszelkich zobowiązań. Nadto, A. A., działając w imieniu ww. spółki, aktem notarialnym z dnia 29 sierpnia 2012r., udzielił pozwanym K. S. i Z. C. (1) pełnomocnictwa łącznego do sprzedaży nieruchomości zapisanych w KW o nr (...), (...) i (...), zawierania w tym zakresie umów przedwstępnych, warunkowych i developerskich, odbioru cen i zaliczek, składania oświadczeń o poddaniu się egzekucji, składania wszelkich oświadczeń, wyjaśnień i wniosków przed sądami, bankami, innymi jednostkami organizacyjnymi, organami administracji publicznej, osobami prawnymi i fizycznymi, jakie okażą się konieczne w zakresie niniejszego pełnomocnictwa.

Umową z dnia 28 sierpnia 2012r., z podpisami notarialnie poświadczonymi, A. A., zbył na rzecz pozwanych K. S. i Z. C. (1), wszystkie przysługujące mu udziały w spółce (...) sp. z o.o. w G. – po 50 udziałów każdemu z nich, za nominalną cenę 100 zł za każdy udział. A. A. pokwitował odbiór ceny za zbyte udziały.

Początkowo zbycie udziałów w spółce nie zostało ujawnione w KRS spółki, albowiem wobec pozwanych jako wspólników (...) s.c., toczyły się postępowania komornicze, zgłaszali się do nich wierzyciele.

W dniu 29 sierpnia 2012r. A. A. złożył oświadczenie, z podpisem notarialnie poświadczonym, że z tym dniem rezygnuje z pełnienia funkcji Prezesa Zarządu oraz członka spółki (...) sp. z o.o. w G..

Na nowego Prezesa Zarządu spółki został powołany K. S.. Zmiana osoby pełniącej funkcję prezesa zarządu ww. spółki została ujawniona w KRS spółki dopiero w grudniu 2013r.

A. A. będąc udziałowcem, jak i prezesem zarządu spółki (...)w G., był jedynie figurantem (tzw. „słupem”), a faktycznie wszystkie decyzje dotyczące działalności spółki i zawieranych przez nią umów na podstawie udzielonych pełnomocnictw podejmowali pozwany K. S. i Z. C. (1).

Powódka w 2012r. nadal domagała się od pozwanych, jako współników (...) s.c. wykonania warunków umowy przedwstępnej sprzedaży nieruchomości z dnia 13 lutego 2009r. poprzez doprowadzenie pobudowanego domu do stanu zgodnego z tą umową.

Pozwani nie zwrócili powódce żadnej kwoty na podstawie umowy z dnia 24 listopada 2011r.

W tym stanie rzeczy, w dniu 6 września 2012 r. pozwani K. S. i Z. C. (1) jako udziałowcy spółki (...) sp. z o.o. z siedzibą w G., działając na mocy udzielonego im pełnomocnictwa zarządu, złożyli pisemne oświadczenie, na mocy którego pozwana spółka przejęła wszelkie zobowiązania wynikające z umowy przedwstępnej zawartej pomiędzy H. F. (1) a spółką cywilną (...), dotyczącej wybudowania domu w określonym standardzie na osiedlu (...) w P., gm. D., a nadto przejęła na siebie wszystkie zobowiązania z tytułu umowy pożyczki zawartej pomiędzy H. F. (1) a Z. C. (1) i K. S. jako współnikami (...) s.c. w jej pełnym brzmieniu wraz ze wszystkimi postanowieniami umowy pożyczki.

W dniu 23 listopada 2012 r. pozwany K. S. złożył pisemne wypowiedzenie swojego udziału w spółce (...) s.c. ze skutkiem natychmiastowym. Spółka cywilna pn. (...) s.c. C. S. uległa rozwiązaniu.

Pozwani K. S. i Z. C. (1), w ramach prowadzonej działalności gospodarczej zaciągnęli kredyt inwestorski w banku (...) S.A. w W., a z pozyskanych środków spłacili kredyt w (...)

W dniu 29 maja 2013 r. spółka (...) Sp. z o.o. G. zawarła ugodę z bankiem (...) S.A. w W. określającą spłatę zadłużenia z tytułu udzielonego kredytu inwestorskiego NOWY DOM sprzedaż, udzielonego K. S. i Z. C. (1) działającymi na rzecz (...) s.c. na sumę przeszło 1.000.000 zł, która została wypowiedziana w dniu 31 marca 2014 r. wobec braku spłaty.

Dowód: odpis KRS pozwanej spółki k. 44 – 45, informacje o zmianach wpisów w KRS pozwanej spółki: [http://www.krs-online.com.pl/prometeusz-edukacja-sp-z-o-o-archiwum-\(...\)-\(...\).html](http://www.krs-online.com.pl/prometeusz-edukacja-sp-z-o-o-archiwum-(...)-(...).html) , kserokopia aktu notarialnego z dnia 29.08.2012 r. k. 57 – 63, pierwsza strona aktu notarialnego z 2.11.2011r. k. 281, odpis księgi wieczystej nr (...) k. 46 – 56, pełnomocnictwo z dnia 27.08.2012 r. k. 43, pełnomocnictwo notarialne z dnia 29.08.2012r. k. 165-168 akt (...), umowa zbycia udziałów i pokwitowanie ceny za udziały k.169-173 akt(...) tut. Sądu, pismo powódki z dnia 22.03.2012r. k 125 akt(...) oświadczenie o wypowiedzeniu umowy ugody z dowodami potwierdzenia odbioru k. 225 – 226, oświadczenie z dnia 6.09.2012 r. k. 414, wypowiedzenie umowy spółki z dnia 23.11.2012 r. k. 389, zeznania świadka A. C. min. 11 – min. 41 e – protokołu k. 298 – 301, zeznania świadka I. C. min. 42 – godz. 1 min. 25 e – protokołu k. 301 – 304 , zeznania powódki H. F. (1) min. 11 – godz. 1 min. 27 e – protokołu k. 358 – 36 3, zeznania pozwanego Z. C. (1) min. 9 – godz. 2 min. 7 e – protokołu k. 425 – 434 , opinia biegłego z dziedziny badań pisma i dokumentów P. L. k. 443 – 461.

Pismem z dnia 18 grudnia 2012 r. powódka wypowiedziała ze skutkiem natychmiastowym umowę pożyczki z dnia 24 listopada 2011 r., w związku ze zbyciem majątku spółki cywilnej i zaprzestania przez nią działalności wzywając pozwanych Z. C. (1) i K. S. jako współników spółki do zapłaty kwoty 335.000 zł wraz z kwotą 23.450 zł tytułem odsetek.

Dowód: wezwanie do zapłaty z dnia 18.12.2012 r. k. 24, potwierdzenia odbioru k. 26.

Przed Sądem Rejonowym (...), Wydziale (...) toczy się postępowanie w sprawie o sygn. (...) o ogłoszenie upadłości obejmującej likwidację majątku z wniosku pozwanej spółki (...) sp. z o.o. z siedzibą w P.. Obecnie prezesem zarządu spółki jest pozwany K. S.. Na dzień zamknięcia rozprawy nie została ogłoszona upadłość pozwanej spółki.

Dowód: postanowienie Sądu Rejonowego(...)z dnia 29 czerwca 2015 r. k. 520-521, odpis KRS pozwanej spółki k. 522-524, notatka służbowa z dnia 10.09.2015r.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie zeznań świadków: D. Z., A. C., I. C. i A. K., zeznań powódki, pozwanego Z. C. (1) oraz częściowo zeznań pozwanego K. S., pisemnych opinii z dnia 27 kwietnia 2015r. (k. 443-461) oraz z dnia 30 czerwca 2015 r. (k. 501-509) biegłego sądowego z dziedziny badań pisma i dokumentów P. L.,

jak i zeznań tego biegłego złożonych na rozprawie w dniu 11 czerwca 2015r. (k. 488) oraz wyżej wymienionych dokumentów.

Zgromadzone w toku procesu dokumenty (czy też kserokopie dokumentów, wskazujące na istnienie dowodów właściwych tj. oryginałów dokumentów) w jedynie w części nie budziły wątpliwości oraz stron, tak co do ich autentyczności, jak i prawdziwości.

W zakresie niezakwestionowanym przez strony, Sąd nie dopatrył się w dowodach z dokumentów cech podważających ich wiarygodność. Odnośnie zaś dokumentów zakwestionowanych wskazać należy, co następuje.

Pozwani K. S. i spółka (...) sp. z o.o. w P. (poprzednio z siedzibą w G.), przede wszystkim kwestionowali autentyczność podpisów pozwanego K. S. złożonych na porozumieniu z dnia 24 listopada 2011r. oraz 6 września 2012r. Ww. pozwani kwestionowali w ogóle fakt złożenia przez spółkę oświadczenia o takiej treści jak 6 września 2012r. Pozwany K. S. zeznał wręcz, że o żadnych oświadczeniach przez niego podpisywanych nie było mu wiadomo do momentu kiedy dostał dokumenty w niniejszej sprawie.

Sąd stwierdza, że powyższe twierdzenia ww. pozwanych, jak i zeznania pozwanego K. S. nie zasługują na wiarę i uwzględnienie. Wobec zakwestionowania przez pozwanych dokumentów z 24.11.2011r. i 6.09.2012r. oraz złożeniem w tym zakresie wniosku o przeprowadzenie dowodu z pisemnej opinii biegłego z dziedziny grafologii, strony, na zobowiązanie Sądu, złożyły oryginały wskazanych przez Sąd dokumentów: powódka m.in. oryginał porozumienia z 24 listopada 2011r. (k. 388), a jeszcze wcześniej oryginał oświadczenia z dnia 6 września 2012r. (k. 314). Z kolei pozwani K. S. i spółka (nota bene pomimo braku zobowiązania Sądu w tym zakresie) przedłożyli m.in. oryginał oświadczenia z dnia 6 września 2012r. o przystąpieniu spółki do długu (k. 414). Już choćby ta ostatnia okoliczność czyli przedłożenie przez samych pozwanych (a pozwaną spółkę reprezentuje K. S.) ww. dokumentu i to jego oryginału świadczy o tym, że pozwani K. S. i spółka dysponowali tym dokumentem (i to jego oryginałem), a w konsekwencji, oznacza, że zeznania pozwanego K. S., iż okoliczność złożenia takiego oświadczenia nie była mu znana do czasu zawiśnięcia niniejszego procesu, są niezgodne z prawdą.

Sąd na wniosek pozwanych przeprowadził dowód na okoliczność czy podpisy złożone przez K. S. na oświadczeniu z dnia 24 listopada 2011r. i 6 września 2012r. są podpisami własnoręcznie przez niego złożonymi oraz czy podpisy pozwanych K. S. i Z. C. (1) zostały złożone w tym samym czasie, przeprowadził dowód z pisemnej opinii biegłego sądowego z dziedziny badań pisma i dokumentów P. L.. Jak wynika z wniosków opinii biegłego z dnia 27 kwietnia 2015r. podpisy pozwanego K. S. złożone pod treścią ww. oświadczeń zostały przez niego własnoręcznie nakreślone (są autentyczne). Biegły stwierdził również, że nie dysponuje możliwościami technicznymi do przeprowadzenia badań pozwalających odpowiedzieć na pytanie czy podpisy ww. pozwanych zostały złożone na przedmiotowych dokumentach w tym samym czasie, albowiem według aktualnego stanu wiedzy biegłego w tej dziedzinie, badanie takie na dokumentach starszych niż dwuletnie nie są prowadzone.

Pozwani wnieśli zarzuty do ww. opinii pisemnej, wnosząc o jej uzupełnienie. Biegły P. L., w czasie przesłuchania ustosunkował się do uwag zgłoszonych przez pozwanych, a Sąd nie powziął w związku z tym wątpliwości co do prawidłowości wniosków opinii pisemnej z dnia 27 kwietnia 2015r. Niemniej biegły stwierdził, że ocenę co zostało umieszczone w pierwszej kolejności na dokumentach na k. 314 i 414: nadruk tekstu czy własnoręczne podpisy pozwanych, może przeprowadzić po przeprowadzeniu dodatkowego badania dokumentów. W związku z tym Sąd zobowiązał biegłego do złożenia opinii uzupełniającej w tym zakresie. Opinia taka została sporządzona w dniu 30 czerwca 2015r. W jej wnioskach biegły stwierdził, że na ww. dokumentach (oryginałach oświadczeń z 6 września 2012r.) podpisy pozwanych K. S. i Z. C. (1) zostały złożone wtórnie do nadruku.

Powódka oraz pozwany Z. C. (1) nie kwestionowali wniosków ww. opinii biegłego. Pełnomocnik pozwanych, w zakreślonym przez Sąd terminie 7 dni (vide: doręczenie zobowiązania Sądu wraz z opisem opinii – k. 515 w dniu 28 lipca 2015r. w trybie podwójnego awiza), również nie wniósł takich zastrzeżeń. Dopiero na rozprawie w dniu 3 września 2015r. pełnomocnik pozwanych K. S. oraz spółki r.pr. M. H. wniósł o doręczenie mu uzupełniającej opinii biegłego i zakreślenie terminu do ustosunkowania się do jej treści. Przewodnicząca doręczyła pełnomocnikowi ww.

pozwanych odpis opinii biegłego w celach informacyjnych. Sąd oddalił jednak wnioszek o określenie terminu do ustosunkowania się do jej wniosków albowiem był to wniosek spóźniony w świetle wcześniejszego już zobowiązania z lipca 2015r. Strona pozwana miała od wydania opinii do rozprawy w dniu 3 września 2015r. dostateczną ilość czasu, aby zapoznać się z aktami sprawy, zapoznać się z treścią opinii z czerwca 2015r. i złożyć stosowne wnioski. Wszelkie zaś wnioski złożone w tym zakresie na rozprawie w dniu 3 września 2015r. należało uznać jako spóźnione i zmierzające do przedłużenia postępowania, albowiem na tym terminie nastąpiło zamknięcie rozprawy w celu wydania wyroku.

Reasumując powyższe, obie opinie sporządzone przez biegłego P. L. były staranne, logiczne, poparte należyтыми badaniami i argumentacją. W związku z tym, wnioski tych opinii należało uznać za w pełni przekonujące, a w konsekwencji dowody te za wiarygodne i stanowiące podstawę dokonania ustaleń faktycznych w tym zakresie.

Pozwani K. S. oraz spółka (...) sp. z o.o. w P., podnosili również, że sporne oświadczenie z 6 września 2012r. zostało sporządzone przy wykorzystaniu dokumentów in blanco, jakie rzekomo wystawiał pozwany K. S. i jakimi dysponował pozwany Z. C. (1). W ocenie Sądu, okoliczność ta nie została przez pozwanych udowodniona (art. 6 kc w zw. z art. 232 kpc). Zeznaniami pozwanego K. S. w tym zakresie przeczą wnioski uzupełniającej opinii biegłego sądowego P. L., jak i zeznania pozwanego Z. C. (1), który wskazał, że jedynym dokumentem in blanco wystawionym przez pozwanego K. S., a jaki dysponował był weksel in blanco, który został zniszczony po zawarciu porozumienia z powódką w 2011r.

Pozwani K. S. oraz spółka (...) zakwestionowali również moc dowodową dokumentów – umów pożyczek z 14 stycznia 2008r., 16 stycznia 2008r. oraz 22 marca 2011r., podnosząc, że umowa z 14 stycznia 2008r. nie została wykazana w dokumentach księgowych spółki cywilnej, umowa z dnia 16 stycznia 2008r. została podpisana jedynie przez pozwanego Z. C. (1), podobnie – umowa z dnia 22 marca 2011r., a nadto, że ww. umowy pożyczki nie zostały faktycznie zrealizowane (umowa z 16.01.2008r.) czy też skonsumowane (umowa z 22 marca 2011r.).

W ocenie Sądu, powyższe twierdzenia oraz zeznania pozwanego K. S. są nieprzekonujące i podniesione wyłącznie dla potrzeb niniejszego procesu. W pierwszej kolejności wskazać bowiem należy, że bezspornym było, że do końca 2010r. obaj wspólnicy spółki cywilnej działali zgodnie, mieli bardzo dobre, wręcz przyjacielskie relacje, odwiedzali się nawzajem oraz swoje rodziny np. powódkę. Okoliczność tę potwierdziły strony, jak i świadkowie A. C., I. C. (matka i żona pozwanego Z. C. (1), które ze względu na to, że są członkami rodziny miały dobrą i bieżącą wiedzę na temat sekwencji zdarzeń), jak i świadek A. K.. Z całą pewnością zatem pozwany K. S. miał zarówno wiedzę, jak i świadomość co do zawarcia oraz wykorzystania kwot 100.000 zł i 50.000 zł przekazanych przez powódkę w dniach 14 i 16 stycznia 2008r. Okoliczność tę potwierdzili również w swoich zeznaniach powódka i pozwany Z. C. (1), który dodatkowo wyjaśnił z jakiego względu nastąpiła dodatkowa pożyczka na kwotę 50.000 zł w dniu 16 stycznia 2008r. Mianowicie wynikało to z tego, że powódka domagała się zawarcia umowy pożyczki z podpisami notarialnie poświadczonymi. Taka umowa była przygotowywana do podpisania u notariusza, co nastąpiło w dniu 14 stycznia 2008r. Pożyczka w kwocie 100.000 zł była zaciągnięta i faktycznie wydatkowana na zakup ogrodzenia w Chinach (okoliczność tę potwierdzili w szczególności ww. świadkowie). W międzyczasie okazało się, że spółka może zakupić w Chinach jeszcze drzwi i bramy garażowe, ale w tym celu kwota 100.000 zł była niewystarczająca. W związku z tym powstała potrzeba dopożyczenia kwoty 50.000 zł, za którą dokonano ww. zakupu. Umowa ta została podpisana wyłącznie przez pozwanego Z. C. (1), ale było to za wiedzą i zgodą drugiego wspólnika. K. S. nie mógł bowiem w dniu 16 stycznia 2008r. przyjechać do R., gdzie umowa została podpisana i z tego względu umowę podpisał Z. C. (1). Zeznaniami te są przekonujące w świetle zasad doświadczenia życiowego oraz zeznań świadków A. C., I. C., A. K., jak i powódki, z których wynikało, że pozwany K. S. był zorientowany odnośnie okoliczności pozyskiwania środków na działalność spółki, uczestniczył w rozmowach, które odbywały się m.in. w miejscu zamieszkania powódki. Istotnym również jest, że pozwany nie kwestionował faktu zawarcia z powódką umowy pożyczki z dnia 14 stycznia 2008r. Bez znaczenia jest zatem podnoszona przez niego okoliczność, że umowa ta nie została ujęta w dokumentach księgowych spółki cywilnej, nawet jeśli tak było. Dodatkowo wskazać należy, że powódka wykazała przekazanie środków pieniężnych z tych umów na rzecz wspólników spółki.

Odmienne, w ocenie Sądu, należy ocenić okoliczności zawarcia przez powódkę i pozwanego Z. C. (1) umowy pożyczki z dnia 22 marca 2011 r. Jak wynikało bowiem ze zgodnych zeznań stron oraz świadków A. C., I. C. i A. K., wspólnicy Z. C. (1) i K. S. od końca 2010r. byli już mocno skonfliktowani, że zaprzestali oni ze sobą wszelkich kontaktów, a w 2011r.

każdy z nich podejmował czynności zmierzające do ochrony swoich praw majątkowych i utrudniające współpracę wspólników (m.in. w styczniu 2011r. pozwany K. S. cofnął udzielone wspólnikowi Z. C. (1) pełnomocnictwo notarialne, pozwany Z. C. (1) zbył nieruchomości w W. zapisaną w KW o nr (...) oraz udziały nieruchomościach zapisanych KW o nr (...) („drogi”) i (...) („grunty orne”) na rzecz P. K., który to przeniósł ww. prawa własności na spółkę (...) z siedzibą w N., nadto pozwany Z. C. (1) doprowadził do tego, że bank wypłacał wspólnikom s.c. (...) środki pieniężne z konta tylko po złożeniu dyspozycji przez obu z nich itd.). W tej sytuacji przyjąć należało, że K. S. w tamtym czasie mógł faktycznie nie wiedzieć o pożyczce z dnia 22 marca 2011r., tym bardziej, że środki pieniężne z tej pożyczki w całości zostały przekazane Z. C. (1) (na jego konto 150.000 zł i 10.000 zł gotówką do jego rąk). Niemniej, z całą pewnością pozwany K. S. o umowie tej dowiedział się później, jesienią 2011r., kiedy to doszło do podpisania porozumienia z 24 listopada 2011r., kiedy to wspólnicy spółki cywilnej ponownie zaczęli ze sobą współpracować w celu uregulowania wszystkich kwestii spornych.

Na podstawie zbieżnych zeznań świadków A. C., I. C., powódki oraz pozwanego Z. C. (1) Sąd ustalił, że pod koniec 2010 roku doszło do konfliktu między (...) spółki (...). Jak wynika bowiem z ww. dowodów, pozwany K. S., który w 2010r. głównie zajmował się sprawami spółki (...) sp. o.o. w P., której był udziałowcem, na działalność tej spółki oraz na cele prywatne zaczął „wyprowadzać” środki finansowe ze spółki (...) s.c. Pozwany K. S. miał również zaciągnięte pożyczki u małżonków I. i Z. C. (1). Nie podobało się to pozwanemu Z. C. (1) i jego żonie, zwłaszcza, że spółka cywilna zaczęła mieć problemy z realizowaniem swoich zobowiązań. W 2009r. pozwany K. S. z żoną oraz I. C. byli na wycieczce w Wietnamie. Wówczas pozwany K. S. zgodził się podpisać umowę pożyczki, która miała sankcjonować ww. zobowiązania. Stosowny dokument sporządził Z. C. (1). Była to umowa pożyczki z dnia 1 czerwca 2009r. (k. 282 i n.). Pod treścią tej umowy, pozwany K. S. pokwitował odbiór kwoty 410.900 zł. Umowa ta została fizycznie podpisana po powrocie (3.06.2009r.) K. S. z Wietnamu. Zabezpieczeniem umowy był podpisany przez K. S. weksel in blanco. Sąd nie dał przy tym wiary twierdzeniom pozwanego K. S., jakoby ta umowa była sfałszowana oraz zeznaniom jakoby sytuacja związana z pobieraniem środków ze spółki cywilnej nie miało miejsca. Pozwany K. S. po pierwsze bowiem, nie kwestionował autentyczności swojego podpisu, jak i parafek na ww. umowie, a nadto sam ją przedłożył do akt sprawy. Nadto, co znamienne, umowa została zawarta pomiędzy spółką (...) s.c. a pozwanym K. S., co oznacza, że pozwany ten uznał swoje zobowiązania (niejako prywatne) w stosunku do spółki.

Dalej, wracając do kwestii spornych umów, wskazać należy, że podpisując umowę pożyczki z 16 stycznia 2008r. pozwany Z. C. (1) nie przekroczył swojego kwotowego umocowania do prowadzenia spraw spółki i jej reprezentowania. Odnośnie zaś umowy z 22 marca 2011r., to faktycznie kwota tego zobowiązania przekraczała graniczną wartość 100.000 zł wskazaną w umowie spółki z 19 marca 2007r., niemniej w przekonaniu Sądu nie miało to istotnego znaczenia dla ważności i skuteczności tej umowy (dla relacji w stosunkach z osobami trzecimi), a mogło mieć jedynie znaczenie w stosunkach wewnętrznych wspólników spółki cywilnej (o czym szerzej Sąd wypowie się w części zważającej). Dalej jednak wskazać należy, że – jak już wyżej wskazano – o ile pozwany K. S. w dacie 22 marca 2011r. mógł nie wiedzieć (ergo nie wyrazić zgody na tę umowę), to z całą pewnością dowiedział się o niej później (jesienią 2011r.) i nie kwestionował jej ważności i skuteczności. Zawarcie zatem z powódką umowy z dnia 22 marca 2011r. wyłącznie przez pozwanego Z. C. (1) (dokonanie tej czynności prawnej) zostało potwierdzone przez pozwanego K. S.. Świadczą o tym również, w przekonaniu Sądu, inne okoliczności w sprawie. Jak wynika z zeznań pozwanego Z. C. (1), środki pozyskane z ww. pożyczki zostały wydatkowane na bieżącą działalność spółki. Poza sporem było, że w 2011r. na wspólników spółki cywilnej spoczywały obowiązki wynikające z zawartych umów rezerwacyjnych, umów przedwstępnych sprzedaży nieruchomości z klientami, jak i w tym czasie istniały zaległości w spłacie kredytu pozwanych Z. C. (1) i K. S. zaciągniętego w (...). Jak wynika z treści wystawionej w dniu 1 sierpnia 2011r. przez NeoBANK promesy na beczieżarowe odłączenie działki na 260/59 (którą nabyła powódka) nastąpiło to pod warunkiem: wpłaty na konto banku 50.000 zł na poczet kapitału kredytu, wpłaty na konto banku kwoty 500 zł z tytułu opłaty za beczieżarowe odłączenie oraz uregulowania odsetek z tytułu dwóch umów kredytowych w wysokości 11.282,88 zł oraz 70.003,83 zł.

Pozwany K. S. z całą pewnością miał tego świadomość. Jak sam zresztą zeznał przestał płacić raty kredytu w momencie jak dowiedział się o przeniesieniu na spółkę cypryjską majątku nieruchomości wspólników (...) s.c. Miał

też świadomość, że w miarę możliwości finansowych są realizowane budowy domów w związku z umowami z innymi klientami. W 2011r. toczyły się bowiem negocjacje z pozwanym K. S., aby przy umowach notarialnych potwierdził czynności w postaci umów przenoszących własność nieruchomości, co też w przypadku kilku klientów uczynił.

Skoro zaś powódka nabyła na mocy umowy z 19 sierpnia 2011r. zabudowaną działkę nr (...), to oznacza, że zostały spełnione wszelkie warunki z ww. promesy zgody na bezieńzarowe odłączenie działki. Powódka wykazała zaś (dowodami z przelewów, zeznaniami świadków A. C., I. C. i A. K. oraz pozwanego Z. C. (1)), że ze swoich środków wpłaciła w dniu 9 sierpnia 2011r. na konto (...)kwoty 11.282,88 zł oraz 70.003,83 zł (łącznie 81.286,71 zł).

W tym czasie, jak wynika z ustaleń Sądu, w Sądzie Okręgowym (...), toczyły się sprawy o stwierdzenie nieważności umów wytoczone przez K. S. przeciwko P. K. i spółce (...) z siedzibą w N. pod sygn. akt (...)oraz (...). Dopiero na skutek uregulowania przez współników spółki cywilnej wszystkich kwestii spornych (a dla pozwanego Z. C. (1) taką była kwestia zabezpieczenia spraw majątkowych powódki), postępowania te mogły być zakończone.

Omawiając kwestię zaciągniętych pożyczek, podkreślić należy, że nie ma przy tym znaczenia, dla oceny ważności tych umów, okoliczność czy środki finansowe pochodzące z tych pożyczek zostały „skonsumowane” czy nie. Niemniej, jak wynika z osobowych źródeł dowodowych, tj. zeznań świadków D. Z., A. C., I. C., A. K., powódki oraz pozwanego Z. C. (1), środki z nich pozyskane zostały przeznaczone na bieżącą działalność współników (zapłata za zakupione materiały budowlane, zapłata wykonawcy, spłata zobowiązań kredytowych).

Mając na względzie zaistniałą w 2011r. między współnikami sytuację oraz okoliczność, że pozwani K. S. i Z. C. (2) nie wywiązywali się ze swoich zobowiązań wobec powódki, w celu zrealizowania choćby jednego z nich, w dniu 19 sierpnia 2011r. powódka zawarła ze spółką cypryjską umowę przeniesienia własności zabudowanej nieruchomości w gminie D., dla której Sąd Rejonowy(...)prowadzi księgę wieczystą KW nr (...) wraz z udziałami w działkach stanowiących drogi. Ww. nieruchomość została zabudowana przez współników (...) s.c. niewykończonym budynkiem mieszkalnym. Jak wynika z zeznań świadków D. Z., I. C., powódki oraz pozwanego Z. C. (1) budowa domu została jedynie doprowadzona do niepełnego stanu surowego otwartego (dom był w stanie surowym otwartym, ale nie miał wykończonego w pełni dachu, otwory okienne i drzwiowe nie były zabezpieczone), co było sprzeczne z umową przedwstępną z dnia 13 lutego 2009r. Zgodnie bowiem z tą umową, której załącznik stanowił dokument specyfikacja materiałowa stanu wykonania domu wolnostojącego KINGA 6, miał to być stan deweloperski czyli stan zamknięty, ze stolarką okienną, drzwiową, tynkami, instalacjami wewnętrznymi, mediami, przyłączami. Zbieżnie z treścią tych dokumentów zeznał pozwany Z. C. (1). Jak wynikało z jego zeznań oraz zeznań powódki, aby nabyć ten dom, powódka miała (i dopłaciła – k. 242) do uiszczonej już na mocy umowy przedwstępnej kwoty 300.000 zł – 75.000 zł. Wartość ta – jak zeznał pozwany Z. C. (1) stanowiła w przybliżeniu wartość zysku, jaki każdy ze (...) s.c. miał osiągnąć ze sprzedaży każdego z domów. Sąd dał tym zeznaniom wiarę, albowiem pozostali pozwani nie przedstawili żadnych innych twierdzeń w tym zakresie, ani kalkulacji. Jak wynikało z zeznań powódki i pozwanego Z. C. (1) na etapie zawierania umowy z 19 sierpnia 2011r. nie były dokonywane żadne inne rozliczenia z powódką, w szczególności rozliczenia umów pożyczek. Jest to wiarygodne, gdyż umowa z 19 sierpnia 2011r. była zawarta ze spółką cypryjską, która nie była stroną umów pożyczek, a nadto nie zawierała żadnych postanowień w tym zakresie.

Sąd uznał za nieprzekonujące twierdzenia i zeznania pozwanego K. S., że cena, którą uiszczyła powódka za nabycie ww. nieruchomości była znacznie zaniżona. Wskazać bowiem należy, że po pierwsze swoje twierdzenia odnosił do nieruchomości o innej powierzchni oraz do stanu domu zgodnego z umową, co w niniejszej sprawie nie miało miejsca. Należy zatem stwierdzić, że cena uiszczona łącznie za nieruchomość przez powódkę odpowiadała jej rynkowej wartości, zważywszy na stan w jakim się znajdowała, a dodatkowo zważywszy na fakt, że dom nie został pobudowany w umówionym terminie.

W kontekście chronologii powyższych zdarzeń, w ocenie Sądu, w pełni zbieżne, logiczne i przekonujące, a przez to i wiarygodne są zeznania świadków A. C., I. C., A. K., powódki i pozwanego Z. C. (1), z których wynika, że na skutek prowadzonych rozmów i negocjacji, mających związek z tym, że nie została powódce zwrócona jakakolwiek kwota

pożyczki, doszło w dniu 24 listopada 2011r. do podpisania porozumienia, w treści którego K. S. i Z. C. (1) potwierdzili swoje zobowiązanie u powódki i zobowiązali się do zwrotu ustalonej na nowo kwoty, na warunkach tam ustalonych.

Sąd negatywnie ocenił przy tym zeznania pozwanego K. S., jakoby nie zawarł porozumienia o ww. treści. Jak już wyżej wskazano, na podstawie dowodu z opinii biegłego z dziedziny badania pisma, ww. pozwany własnoręcznie złożył podpis na tym oświadczeniu. Nie przekonują też zeznania K. S., jakoby dokument ten został mu podłożony do podpisania w czasie tego spotkania. Pozwany od wielu lat jest bowiem przedsiębiorcą i z całą pewnością dochowuje elementarnej staranności, jaką jest czytanie dokumentów które podpisuje. Dalej, jak wynika z zeznań powódki i pozwanego, w czasie spotkania, do którego doszło 24 listopada 2011r. miała miejsce burzliwa rozmowa pozwanych K. S. i Z. C. (1), w której ustalili oni saldo zobowiązań wobec powódki, a następnie kwotę, jaką – uwzględniając okoliczności sprawy i argumenty każdej ze stron – zobowiązują się zapłacić powódce, ale już w ramach nowej umowy pożyczki. Powódka zaś faktycznie nie miała wpływu na ustalenie wysokości tej kwoty, choć się na nią ostatecznie zgodziła, gdyż zależało jej na tym, aby mieć jakiegokolwiek zabezpieczenie jej interesów majątkowych. Istotne przy tym jest, że kwota ta nie jest prostą sumą wierzytelności powódki wobec pozwanych K. S. i Z. C. (1), jako współników spółki cywilnej, ale wynika z nowej umowy stron.

Jeśli chodzi o dokonane w okolicznościach sprawy czynności prawne, to spornym było czy doszło do ważnego podpisania przez pozwanych w imieniu spółki (...) Sp. z o.o. w G. oświadczenia z dnia 6 września 2012r. Pozwani K. S. oraz spółka kwestionowali po pierwsze własnoręczność podpisu pozwanego K. S. na tym dokumencie. Powyższej Sąd przedstawił już rozważania w tym zakresie, z których wynika, że kwestionowany podpis pozwanego K. S. jest autentyczny (własnoręczny) i złożony już po nadrukowaniu na papier treści tego oświadczenia.

Pozwani K. S. oraz spółka podnosili również, że Z. C. (1), jak i K. S. nie byli umocowani do działania w imieniu spółki, a udzielone pozwanemu Z. C. (1) przez A. A. pełnomocnictwo z dnia 27 sierpnia 2012r. zostało odwołane 29 sierpnia 2012r., na dowód czego przedstawili oświadczenie A. A. z dnia 8.11.2013r. (k. 112). Sąd nie dał wiary temu dokumentowi, albowiem jak wynika z porównania daty jego sporządzenia oraz sporządzenia odpowiedzi na pozew, to oświadczenie to zostało sporządzone na żądanie pozwanych K. S. i spółki, wyłącznie dla celów niniejszego procesu.

W ocenie Sądu, nie zostały przedłożone dowody, z których wynikałoby, aby pełnomocnictwo z dnia 27 sierpnia 2012r. udzielone przez A. A., działającego w imieniu spółki, na mocy którego udzielił Z. C. (1) pełnomocnictwa do składania w imieniu spółki (...) sp. z o.o. z siedzibą w G. oświadczeń o uznaniu długu i o przystąpieniu do długu oraz do składania w imieniu i na rzecz spółki wszelkich zobowiązań, zostało przez niego odwołane.

Nadto, twierdzenia ww. pozwanych o odwołaniu tego pełnomocnictwa w dniu 29.08.2012r. są sprzeczne ze stanem faktycznym, w którym – jak ustalił Sąd - A. A., działając w imieniu ww. spółki, aktem notarialnym z dnia 29 sierpnia 2012r., udzielił pozwanym K. S. i Z. C. (1) pełnomocnictwa łącznego do sprzedaży nieruchomości zapisanych w KW o nr (...), (...) i (...), zawierania w tym zakresie umów przedwstępnych, warunkowych i developerskich, odbioru cen i zaliczek, składania oświadczeń o poddaniu się egzekucji, składania wszelkich oświadczeń, wyjaśnień i wniosków przed sądami, bankami, innymi jednostkami organizacyjnymi, organami administracji publicznej, osobami prawnymi i fizycznymi, jakie okażą się konieczne w zakresie niniejszego pełnomocnictwa.

Nie ma zatem logicznego, racjonalnego wytłumaczenia przyczyn, dla których w dniu 29 sierpnia 2012r. A. A. miałby udzielić pozwanym K. S. i Z. C. (1) tak szerokiego pełnomocnictwa notarialnego do podejmowania czynności w imieniu spółki w odniesieniu do wskazanych w tym akcie nieruchomości, a jednocześnie, aby tego samego dnia odwoływać pełnomocnictwo udzielone Z. C. (1) w dniu 27 sierpnia 2012r.

Pozwani zdają się wiązać fakt odwołania wszelkich pełnomocnictw dla K. S. i Z. C. (1) z faktem złożenia przez A. A. w dniu 29 sierpnia 2012r. oświadczenia o rezygnacji z funkcji prezesa zarządu, w związku ze sprzedażą w tym dniu wszystkich udziałów w spółce na rzecz pozwanych K. S. i Z. C. (1). Jest to rozumowanie błędne.

Taki wewnętrznie sprzeczny stan rzeczy, w przekonaniu Sądu, wynikał jednak z tego, że A. A. będąc udziałowcem, jak i prezesem zarządu spółki (...)sp. o.o. w G., był jedynie figurantem (tzw. „słupem”), a faktycznie wszystkie decyzje

dotyczące działalności spółki i zawieranych przez nią umów na podstawie udzielonych pełnomocnictw podejmowali pozwany K. S. i Z. C. (1).

Jak zeznał pozwany Z. C. (1) zbycie udziałów nie zostało ujawnione w KRS spółki, albowiem przeciwko pozwanym były już w tym czasie prowadzone egzekucje komornicze, zgłaszali się wierzyciele. Podobnie też nie została przez ponad rok ujawniona w KRS spółki zmiana na stanowisku prezesa zarządu spółki, a nowym prezesem zarządu, po rezygnacji przez A. A., został i pełni tę funkcję obecnie K. S..

Z jednej strony stwierdzić zatem trzeba, że wobec nieujawnienia zmiany w rejestrze sądowym, zmiana taka nie była wiążąca dla osób trzecich, w tym dla powódki. W myśl bowiem art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 20 sierpnia 1997r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz. U. z 2015r., nr 1142, j.t.), domniemywa się, że dane wpisane do Rejestru są prawdziwe.

Powołany art. 17 ustawy o KRS 17 przewiduje niezwykle istotne domniemanie wiarygodności danych w Krajowym Rejestrze Sądowym. Stanowi ono dopełnienie zawartej w art. 14 tejże ustawy gwarancji pewności obrotu. Na jego podstawie można przyjąć, że dane widniejące w Rejestrze są zgodne ze stanem rzeczywistym. Jak jednak słusznie wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z 14 marca 2012 r. (II CSK 328/2011, LexisNexis nr 4003598, OSNC-ZD 2013, nr C, poz. 61), ustanowione w tym przepisie domniemanie jest domniemaniem prawnym w rozumieniu art. 234 kpc, wiąże zatem sąd w postępowaniu cywilnym, z tym że może być obalone, ponieważ ustawa tego nie wyłącza.

Należy wskazać, w świetle art. 17 i 14 ustawy o KRS, że sam podmiot zarejestrowany ma bardzo wąskie możliwości wzruszenia domniemania przewidzianego w art. 17 ust. 1 przeciwko osobom trzecim działającym w dobrej wierze. W świetle art. 14 ustawy o KRS nie może bowiem powoływać się na dane, których nie zgłosił do KRS. Zgodnie natomiast z art. 17 st. 2 ustawy o KRS warunkiem podnoszenia niezgodności danych w KRS ze zgłoszeniem podmiotu lub wpisanych bez tego zgłoszenia, jest niezwłoczne wystąpienie z wnioskiem o sprostowanie, uzupełnienie lub wykreślenie wpisu (por. Monika Dębska, Komentarz do art.17 ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym w Lex).

Nawet zatem jeśli A. A. złożył rezygnację w dniu 29 sierpnia 2012r. z funkcji członka zarządu, to pozwani K. S. oraz spółka, nie mogą w niniejszej sprawie skutecznie obalić domniemania z art. 17 ust. 1 ustawy o KRS (zgodności wpisu do rejestru sądowego spółki (...) jako prezesa zarządu spółki na dzień 6.09.2012r.), skoro zmiany na stanowisku prezesa zarządu (a tym samym ww. rezygnacji) nie zgłoszono do KRS do 2013r. Dodatkowo wskazać należy, że oświadczenie A. A. z 29 sierpnia 2012r. o rezygnacji z funkcji budzi wątpliwości również z tego względu, że na oświadczeniu tym brak jest adresata, nie wiadomo zatem czy i ewentualnie kiedy oświadczenie to zostało przez spółkę przyjęte.

Z drugiej strony, nawet zaś, gdyby uznać, że w miejsce A. A. skutecznie na prezesa zarządu spółki powołano K. S., to tym bardziej należałoby uznać, że czynność dokonana w dniu 6 września 2012r. była ważna i skuteczna, skoro oświadczenie m.in. o przystąpieniu do długu wobec powódki, było podpisane przez jedyne go członka zarządu, a jednocześnie udziałowca spółki oraz drugiego udziałowca. Mając zaś na względzie fakt, że oświadczenie z 6 września 2012r. pozwani K. S. oraz Z. C. (1) podpisali jako wyłączni udziałowcy, to chybiony jest argument pozwanej spółki i pozwanego K. S., jakoby omawiana czynność prawna została dokonana bez zgody wszystkich współników.

Wskazać należy, iż w sprawie sporą była kwestia jak brzmiała umowa spółki cywilnej pomiędzy Z. C. (1) a K. S., w szczególności czy były w niej postanowienia, które regulowały kwestię prowadzenia spraw spółki i ewentualnie zawierały jakieś ograniczenia w tym zakresie.

Powódka przedłożyła w tym zakresie kopię umowy z dnia 19 marca 2007r. (k. 11-12), która częściowo odbiega treścią od umowy przedłożonej przez pozwanych K. S. i spółki (k. 397-398 i k. 287-290). Sąd jako wiarygodne uznał kopie przedłożone przez pozwanych K. S. i spółki. Nie ulega wątpliwości, a co w istocie było niesporne w sprawie, umowa spółki cywilnej podlegała zmianom (choćby z uwagi na okresowe przystąpienie do spółki (...)). Niemniej kopia umowy przedłożona przez powódkę została zaopatrzona jedynie w podpis oraz parafy Z. C. (1). Brak jest podpisu pod tą umową drugiego współnika – K. S.. Nie można zatem na jej podstawie stwierdzić, że była wersją podpisaną i wiążącą strony tej umowy. Przeciwnie jest, jeśli chodzi o umowy przedłożone przez pozwanych: umowy mają parafy i podpisy obu

wspólników. Nadto jedna z umów została złożona w Urzędzie Skarbowym (co potwierdzono), a druga w (...) (umowa została najprawdopodobniej skserowana na papierze z logo banku). Z tych względów należało uznać, że te ostatnie dokumenty mają zdecydowanie większą moc dowodową, aniżeli te przedłożone przez powódkę (k. 11-12) i na ich podstawie Sąd ustalił obowiązującą treść istotnego dla sprawy § 10 spółki.

Podsumowując, Sąd uznał za przekonujące i wiarygodne zeznania świadków D. Z., A. C., I. C., A. K., powódki i pozwanego Z. C. (1), które były szczerze, spójne i wzajemnie się uzupełniały. Zeznania powódki były nacechowane dużym ładunkiem emocjonalnym, co w ocenie Sądu w żadnej mierze ich nie dyskredytuje, a jedynie świadczy o tym, że powódka została postawiona w bardzo trudnej sytuacji – wspomagając pozwanych K. S. i zięcia finansowo w ramach prowadzonej przez nich działalności gospodarczej, przeznaczając na to dorobek życia, w zdecydowanej części nie zostały przez pozwanych zrealizowane ich zobowiązania względem jej osoby.

Zeznania Z. C. (1) w przekonaniu Sądu, były najbardziej szczegółowe z racji, że bezpośrednio uczestniczył we wszystkich czynnościach prawnych i faktycznych związanych z okolicznościami sprawy. Były również szczerze, na co wskazuje fakt, że przyznał również okoliczności dla siebie niekorzystne np. że pozwany K. S. wypowiedział mu pełnomocnictwa notarialne, ale że on dowiedział się o tym dużo później. Sąd dał pozwanemu w tej mierze wiarę, albowiem pozwany K. S. nie twierdził, ani nie dowodził kiedy o wypowiedzeniu pełnomocnictwa zawiadomił swojego współnika. Pozwany w dacie zawierania umów przenoszących majątek nieruchomości (udziały obu współników w nieruchomości położonej w W.) na P. K. musiał dysponować notarialnym pełnomocnictwem, gdyż bez jego okazania notariuszowi nie doszłoby do zawarcia stosownych umów w formie aktu notarialnego.

Nadto pozwany Z. C. (1) przyznał, że w ramach działalności spółki (...) s.c. część faktur za roboty na miała zawyżane wartości, co zwiększało koszty działalności spółki, niemniej wskazał też, że działo się to w czasie, gdy między współnikami nie było sporu i pozwany K. S. wiedział o tym i wyrażał na to zgodę. Następnie zaś, w chwili powstania sporu, wykorzystywał ten fakt przeciwko swojemu współnikowi.

Jeśli chodzi o zeznania K. S., to w przeważającej mierze w zakresie okoliczności spornych, okazały się one niewiarygodne - tendencyjne i sprzeczne z pozostałym, a uznanym przez Sąd za wiarygodny materiał dowodowy w sprawie, a co zostało omówione już wyżej.

W ocenie Sądu, pozwani K. S. i spółka (...) Sp. z o.o. w P. nie wskazali, a w konsekwencji nie wykazali okoliczności faktycznych uzasadniających podniesiony w odpowiedzi na pozew zarzut potrącenia wzajemnych wierzytelności pozwanych i powódki (art. 6 kc w zw. z art. 232 kpc). Zresztą, w ocenie Sądu, jest to zarzut zgłoszony wyłącznie dla potrzeb niniejszego procesu, skoro pozwani wskazali, że podnoszą go jedynie „z ostrożności procesowej”.

Na rozprawie w dniu 3 września 2015r. Sąd oddalił wniosek pozwanych K. S. i spółki o przeprowadzenie dowodu z kolejnej opinii biegłego albowiem był to dowód spóźniony na tym etapie postępowania (art. 217 § 3 kpc w zw. z art. 207 § 6 kpc).

Sąd zważył co następuje.

Powództwo H. F. (1) okazało się w zdecydowanej części uzasadnione.

Powódka przede wszystkim podnosiła, że udzieliła pozwany K. S. oraz Z. C. (1), jako współnikom spółki cywilnej (...) s.c. pożyczek, które nie zostały jej zwrócone.

Zgodnie z art. 720 § 1 kc przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości.

Jak wynika z ustaleń Sądu, powódka udzieliła 3 pożyczek z dnia 14 stycznia 2008r., 16 stycznia 2008r. i 22 marca 2011r., przy czym tylko jedna z ww. umów została podpisana przez obu współników spółki cywilnej.

Należało zatem rozważyć czy zawarcie z powódką dwóch z ww. umów tj. umowy z dnia 16 stycznia 2008r. i 22 marca 2011r. wyłącznie przez pozwanego Z. C. (1) rodziło skutki materialnoprawne dla obu wspólników spółki cywilnej.

Zgodnie z art. 865 § 1 kc, każdy wspólnik jest uprawniony i zobowiązany do prowadzenia spraw spółki. Każdy wspólnik może bez uprzedniej uchwały wspólników prowadzić sprawy, które nie przekraczają zakresu zwykłych czynności spółki. Jeżeli jednak przed zakończeniem takiej sprawy chociażby jeden z pozostałych wspólników sprzeciwi się jej prowadzeniu, potrzebna jest uchwała wspólników (§ 2). Każdy wspólnik może bez uprzedniej uchwały wspólników wykonać czynność nagłą, której zaniechanie mogłoby narazić spółkę na niepowetowane straty (§ 3 art. 865 kc).

W braku odmiennej umowy lub uchwały wspólników każdy wspólnik jest umocowany do reprezentowania spółki w takich granicach, w jakich jest uprawniony do prowadzenia jej spraw (art. 866 kc). Z kolei w myśl art. 864 kc za zobowiązania spółki wspólnicy odpowiedzialni są solidarnie. Przy czym chodzi tu o odpowiedzialność względem osób trzecich. Przepis ten ma charakter bezwzględnie obowiązujący, co oznacza, że wspólnicy nie mogą ze skutkiem wobec osób trzecich, uprawnionych z tytułu zobowiązań spółki – zimnic w drodze umowy określonej ustawowo zasady odpowiedzialności solidarnej.

Jeżeli zatem z umowy spółki nie wynika co innego - każdy wspólnik może samodzielnie prowadzić sprawy spółki oraz reprezentować spółkę w sprawach nieprzekraczających zakresu zwykłych czynności spółki oraz w sprawach nagłych, których zaniechanie mogłoby narazić spółkę na niepowetowane straty.

Prowadzenie spraw spółki nie jest kategorią jednolitą z uwagi na znaczenie dla spółki objętych nią spraw. Przepisy art. 865 § 2 k.c. dokonują w tym zakresie rozróżnienia na sprawy z zakresu zwykłych czynności spółki i sprawy przekraczające zakres zwykłych czynności spółki. Kryterium rozróżnienia ma charakter subiektywny, w związku z tym zakres obu pojęć wyznacza się indywidualnie w odniesieniu do konkretnego stosunku spółki i przy uwzględnieniu wszelkich okoliczności dotyczących jej działalności. W szczególności oceny dokonuje się, uwzględniając głównie rodzaj i rozmiary prowadzonej przez spółkę działalności, jej cel, wielkość majątku lub obrotów, a także wartość zobowiązań spółki (por. Komentarz do art. 865 kc, Andrzej Kidyba (red.), Katarzyna Kopaczyńska-Pieczniak, publ. Lex do art. 865 kc, a nadto wyrok SA w Katowicach z dnia 28 września 2012 r., V ACa 412/12, LEX nr 1220493, wyrok SN z dnia 5 czerwca 1997 r., I CKN 70/97, OSNC 1997, nr 11, poz. 179, wyrok SN z dnia 13 lutego 1997 r., I CKN 85/96, OSP 1997, z. 12, poz. 228).

Przepisom z art. 865 kc w doktrynie przyznaje się charakter względnie obowiązujący. W związku z tym wspólnicy mogą w umowie spółki inaczej określić zasady prowadzenia spraw spółki przez wspólników.

Istotnym jest, że w stosunkach z osobami trzecimi wspólnicy spółki cywilnej nie są, z jednej strony, związani uzgodnieniami co do przedmiotu prowadzonej działalności zapisanymi w umowie spółki, z drugiej zaś strony nie mogą się wobec osób trzecich powoływać na takie ustalenia. Wynika to z faktu, że spółka cywilna wywołuje skutki tylko o charakterze wewnętrznym tj. między wspólnikami, natomiast w obrocie gospodarczym wspólnicy występują zawsze wyłącznie jako osoby fizyczne. Zawarcie zatem przez wspólników z osoba trzecią umowy, której np. przedmiot wykracza poza ustalony w umowie spółki cel gospodarczy, jest dla nich wiążące i w żaden sposób nie wpływa na ważność takiej czynności (tak: Sąd Apelacyjny w Poznaniu w wyroku z dnia 22.08.2012r., I ACa 602/12, Lex nr 1217739). W stosunku zatem do osób trzecich postanowienia umowy spółki mogą rodzić skutki prawne tylko wtedy, gdy podmioty te zostały poinformowane o treści umowy i jest to tym bardziej istotne, że wspólnicy mogą w umowach spółki zawrzeć takie postanowienia, według których tylko nieliczne czynności lub czynności o bardzo niskiej wartości należeć będą do czynności zwykłego zarządu spółki. Trudno zaś wymagać od kontrahentów wspólników, by w każdym przypadku żądali umowy spółki, jej ewentualnych zmian i to nawet w sytuacji, gdy dana czynność według obiektywnych kryteriów należy do zakresu zwykłych czynności. (...) spółki cywilnej nie może zatem uchylić się od odpowiedzialności przewidzianej w art. 864 kc powołując się na postanowienia umowy spółki cywilnej, zaliczając daną czynność do czynności przekraczających zakres zwykłych czynności spółki, gdy nie poinformowano wierzyciela o treści umowy przed dokonaniem czynności (tak: Sąd Apelacyjny w Katowicach w wyroku z 14.03.2001r., I ACa 1168/00, OSA 2001/5/25).

Jak wynika z ustaleń Sądu, w § 10 ust. 2 i 3 umowy spółki cywilnej z dnia 19 marca 2007r. wskazano, że w sprawach w których wartość przekracza jednorazowo 100.000 zł potrzebna jest uchwała wszystkich współników, a każdy współnik może bez uchwały współników podjąć czynność nagłą, której zaniechanie naraziłoby spółkę na niepowetowaną stratę. W § 12 ust. 2 umowy ustalono, iż w sprawach przekraczających zwykły zarząd spółkę reprezentują dwaj współnicy łącznie.

W rozpoznawanej sprawie, bezspornym było, że ważnie i skutecznie dla obu współników spółki cywilnej (...) – tj. K. S. i Z. C. (1) została zawarta umowa pożyczki z dnia 14 stycznia 2008r. Podobnie jest, w przekonaniu Sądu, jeśli chodzi o umowę z dnia 16 stycznia 2008r. Wartość tej umowy wynosiła 50.000 zł (nie przekraczała 100.000 zł), a środki pochodzące z pożyczki miały służyć bieżącej działalności spółki – zakupowi materiałów do wykańczania domów. Zważywszy na ww. okoliczności oraz treść umowy stron, również nie ulega wątpliwości Sądu, że pozwany Z. C. (1) mógł reprezentować w tym zakresie współników spółki cywilnej i zawrzeć tę umowę z powódką samodzielnie ze skutkiem dla obydwu współników. Czynność ta bowiem mieściła się w czynnościach z zakresu zwykłego zarządu, nie naruszała § 10 ust. 2 i § 12 ust. 2 umowy spółki, a dodatkowo fakt jej zawarcia był znany K. S..

Należało zatem rozstrzygnąć skutki zawarcia umowy pożyczki z dnia 22 marca 2011r. Wartość tej umowy – 160.000 zł przekraczała bowiem kwotę 100.000 zł, a zatem w myśl umowy dokonanie tej czynności wymagało uchwały wszystkich współników.

W tym celu należało rozważyć jaki charakter miała ta czynność: zwykłego zarządu czy przekraczający ten zakres. W przekonaniu Sądu, uwzględniając rodzaj i rozmiary prowadzonej przez spółkę działalności – była to działalność deweloperska, a także jej cel – budowa domów, wielkość majątku i obrotów (wartość każdej z umów z potencjalnymi nabywcami domów wynosiła kilkaset tysięcy złotych), czynność zawarcia umowy pożyczki z 22 marca 2011r. na kwotę 160.000 zł była zwykłą czynnością spółki i mogła być ze skutkiem dla obu współników zawarta wyłącznie przez Z. C. (1). Spółka (...) s.c. bez tych pożyczek nie mogłaby prowadzić bieżącej działalności. Istotne jest również, że czynność ta miała duży wpływ na możliwość osiągnięcia wspólnego celu spółki – jakim była budowa domów na dużą skalę, a aby osiągnąć ten cel konieczne były środki, które spółka pozyskiwała z pożyczek zawieranych przez pozwanego Z. C. (1) z powódką. Należy uznać, że była to czynność bieżąca podjęta w celu dążenia do uzyskania wspólnego celu gospodarczego (por. wyrok SA w Katowicach z dnia 28 września 2012 r., V ACa 412/12, LEX nr 1220493). W okolicznościach sprawy, w ocenie Sądu, była to nawet czynność zachowawcza, albowiem w 2011r. współnicy mieli już ogromne kłopoty finansowe – zaprzestali uiszczania rat kredytu w (...) (w sierpniu 2011r. zaległe odsetki wynosiły łącznie około 81.000 zł) i nie mieli dostatecznych środków na kontynuowanie budów (wykańczanie domów), zgodnie z zawartymi z klientami umowami. Jak zeznał pozwany Z. C. (1), środki z tej pożyczki były wydatkowane właśnie w celu.

Powyższe oznacza, że pozyskując w ten sposób środki finansowe, Z. C. (1) dokonał czynności zachowawczej i mógł to zgodnie z umową uczynić samodzielnie. Niewykonanie bowiem umów względem kontrahentów spółki cywilnej, mogło narazić współników tej spółki na niepowetowaną stratę w przypadku zgłoszenia przez klientów roszczeń odszkodowawczych (np. z tytułu kar umownych za opóźnienia w wykonaniu umowy, odszkodowań z tytułu niezgodności przedmiotu umowy z umową itd.).

Wskazać również należy, że skoro umowa spółki z 19 marca 2007r., w szczególności jej § 10 ust. 2 i 3 były skuteczne wyłącznie inter partes tej umowy, to pozwany K. S., nie może się skutecznie powoływać na ograniczenia płynące z § 10 ust. 2 umowy, w stosunkach umownych z powódką. Oznacza to, że umowa z 22 marca 2011r. została ważnie i ze skutkiem dla obydwu współników spółki cywilnej (...) zawarta.

Ostatecznie zaś zważyć trzeba, że pozwany K. S. o umowie tej dowiedział się najpóźniej w dacie 24 listopada 2011r., kiedy negocjowane było i zawarte porozumienie z powódką. W myśl art. 103 § 1 kc jeżeli zawierający umowę jako pełnomocnik nie ma umocowania albo przekroczy jego zakres, ważność umowy zależy od jej potwierdzenia przez osobę, w której imieniu umowa została zawarta. W powyższej dacie, pozwany K. S., potwierdzając wspólnie z Z. C. (1), istnienie udokumentowanego zobowiązania (...) s.c. C. S. na rzecz H. F. (1) w postaci umów wymagalnych pożyczek,

potwierdził czynność dokonaną przez Z. C. (1) w dniu 22 marca 2011r. (por. wyrok SA w Poznaniu z dnia 22.08.2012r., I ACa 602/12).

W dalszej kolejności zważyć należy, że nie miały istotnego znaczenia w sprawie zarzuty pozwanych, że kwoty pożyczek nie zostały „skonsumowane”. Taka okoliczność nie jest bowiem w ogóle przesłanką ważności zobowiązania płynącego z umowy pożyczki. Ubocznie zatem tylko wskazać należy, że w sprawie wykazane zostało, że wszelkie kwoty pożyczek zostały wydatkowane na cele związane z bieżącą działalnością gospodarczą wspólników – działalnością developerską (zakup towarów, zapłata wykonawcom itp.).

Powódka wykazała również, że żadna kwota ww. pożyczek nie została jej w terminie i z umówionym oprocentowaniem zwrócona. Zeznania w tej mierze powódki, zawnioskowanych przez nią świadków oraz zeznania pozwanego Z. C. (1) były w tej mierze zgodne i jednoznaczne. Pozwani K. S. oraz spółka (...) sp. z o.o. w P. nie wykazali okoliczności przeciwnej. Nie przedstawili żadnych wiarygodnych dowodów spłaty ww. pożyczek, ani tego, że ich wartości (kapitał czy odsetki zostały w jakikolwiek sposób między powódką a pozwanymi rozliczone). Jak wynika z ustaleń Sądu wprawdzie w dniu 3 stycznia 2011r. zostały zawarte pomiędzy powódką a pozwanym Z. C. (1) reprezentującym (...) s.c. dwa porozumienia na mocy których ustalono, że kwota 100.000 zł tytułem pożyczki z dnia 14 stycznia 2008 r. wraz z odsetkami oraz kwota 50.000 zł tytułem umowy pożyczki z dnia 16 stycznia 2008 r. wraz z odsetkami mają zostać zakwalifikowane jako wpłaty własne powódki na poczet płatności związanych z budową domu według umowy przedwstępnej, a nadto odnośnie umowy z 16 stycznia 2008r. strony ustaliły, że nadpłacona kwota z tytułu kapitału pożyczki oraz odsetek zostanie przeznaczona na zmianę standardu wykończenia budynku realizowanego na mocy umowy przedwstępnej (zmiany dotyczyły stolarki okiennej i szybowej, ocieplenia budynku styropianem grafitowym o grubości 15cm). Niemniej, z ustaleń Sądu wynika również, że porozumienia te nie zostały faktycznie wykonane. Kwoty pożyczek nie zostały rozliczone w umowie z 19 sierpnia 2011r., a zmiana standardu wykończenia budynku w ww. sposób nie nastąpiła. Z przeprowadzonych dowodów wynika bowiem, że na dzień 19 sierpnia 2011r. (czy też później) nie została w domu zakupionym przez powódkę wykonana stolarka okienna, szybowa, ocieplenie budynku. Dodatkowo stwierdzić należy, że brak było podstaw do zrealizowania ww. porozumień w relacji ze zbywcą nieruchomości na rzecz powódki - spółką cypryjską, skoro spółka ta nie przejęła na siebie zobowiązań z umowy przedwstępnej sprzedaży nieruchomości z dnia 13 lutego 2009r.

Podkreślić również należy, że z ustaleń Sądu wynika, że H. F. (1) w dniu 9 sierpnia 2011 r. na spłatę odsetek od kredytów udzielonych wspólnikom spółki cywilnej (...) przez (...) Bank Spółdzielczy w P. (...) przekazała na rzecz ww. banku łącznie kwotę 81.286,71 zł, w dwóch transzach po 11.282,88 zł i po 70.003,83 zł.

Powódka H. F. (1) spłacając ten dług nie nabyła spłaconej wierzytelności do wysokości dokonanej zapłaty w oparciu o art. 518 § 1 kc, albowiem nie zostały spełnione przesłanki z tego przepisu: wprawdzie powódka działała za zgodą dłużników, ale nie zostało to potwierdzone w formie pisemnej (art. 518 § 1 pkt. 3 kc). W ocenie Sądu, obowiązek pozwanych K. S. i Z. C. (1) do zwrotu ww. kwoty powódce, wynika jednak z treści art. 405 kc (bezpodstawne wzbogacenie).

Powódka w rozpoznawanej sprawie domagała się zapłaty kwoty 358.450 zł, stanowiącej sumę kwoty 335.000 zł wraz z umownymi odsetkami w wysokości 7% w stosunku rocznym od dnia 24 listopada 2011r. do dnia 24 listopada 2012r. wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 26 grudnia 2012r. do dnia zapłaty.

H. F. (1) odpowiedzialności pozwanych K. S. i Z. C. (1) upatrywała zatem w porozumieniu z dnia 24 listopada 2011r. Z tego względu należało rozstrzygnąć charakter tej czynności prawnej.

W przekonaniu Sądu, strony w porozumieniu z 24 listopada 2011r. dokonały nowacji w zakresie łączących je zobowiązań.

Instytucja odnowienia (nowacji) uregulowana została w art. 506 k.c., zgodnie z którym jeżeli w celu umorzenia zobowiązania dłużnik zobowiązuje się za zgodą wierzyciela spełnić inne świadczenie albo nawet to samo świadczenie, lecz z innej podstawy prawnej, zobowiązanie dotychczasowe wygasa (§1), przy czym w razie wątpliwości poczytuje się,

że zmiana treści dotychczasowego zobowiązania nie stanowi odnowienia (§ 2). Zastrzeżenie zawarte w § 2 art. 506 k.c. nie może być interpretowane w ten sposób, iż o nowacji można mówić jedynie w przypadku wyraźnego umownego zastrzeżenia wskazującego na skutek nowego zobowiązania dłużnika w postaci wygaśnięcia jego zobowiązania w dotychczasowej postaci. Nie budzi bowiem wątpliwości, iż nowacja może powstać w wyniku dorozumianej woli stron wyinterpretowywanej zarówno z samej treści i celu czynności prawnej, jak i z towarzyszących jej zachowań stron (por.: wyrok Sądu Najwyższego, V CKN 125/00, Informatyczny system informacji prawnej LEX nr 52676).

W orzecznictwie wskazano, iż odnowienie ma miejsce wówczas, gdy zmiana dotychczas łączącej strony umowy dotyczy przedmiotowo istotnych elementów umowy, czyli tzw. essentialia negotii. W takim przypadku wola powstania skutków wskazanych w art. 506 k.c. (tzw. animus novandi) wynika z samego faktu dokonania określonych zmian stosunku prawnego i nie potrzeba wyraźnej deklaracji umorzenia jako celu nowej umowy (vide: wyrok Sądu Najwyższego z 12 grudnia 2002 r., V CKN 1550/00, Informatyczny system informacji prawnej LEX nr 77065). Dokonanie nowacji nie wymaga żadnej szczególnej formy.

W przekonaniu Sądu, zobowiązanie pozwanych K. S. i Z. C. (1) wynikające z porozumienia z dnia 24.11.2011r. należy zakwalifikować jako zawarcie przez strony umowy nowacyjnej.

O dokonaniu nowacji, w ocenie Sądu, świadczą następujące okoliczności. Po pierwsze, strony w treści dokumentu odwołały się wprawdzie do wcześniejszych udokumentowanych pożyczek, ale wskazaną wartość zobowiązania tj. 335.000 zł określili w drodze negocjacji, na podstawie całokształtu zaistniałych okoliczności. Kwota ta nie jest zatem prostą sumą wierzytelności z tytułu wcześniejszych pożyczek wraz z odsetkami i ewentualnie wierzytelności z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia, ale na nowo określoną wartością. Dalej, co istotne, strony wprost nazwały to nową umową pożyczki („pożyczką”), co do której określiły nowy (niezależny od poprzednich) termin spłaty oraz wysokość odsetek umownych (7% w skali roku). W przekonaniu Sądu porozumienie to zawiera niezależne od wcześniejszych umów, nowe, inne essentialia negotii umowy pożyczki, a zatem pozwani zobowiązali się spełnić inne kwotowo świadczenie, na podstawie innej podstawy prawnej (nowa umowa pożyczki). Powódka porozumienie to nazwała „konsolidacją”, co można porównać do przykładowej do sytuacji, kiedy pożyczkobiorca kilku pożyczek czy kredytów w jednym banku, zaciąga nową pożyczkę (kredyt) w celu spłacenia poprzednich. Ta nowa pożyczka (umowa) jest całkowicie nowym i niezależnym od poprzednich zobowiązaniem. Analogicznie jak w niniejszej sprawie.

Istotą zatem porozumienia było stworzenie nowej sytuacji prawnej - nowego zobowiązania, podlegającego nowym zasadom w zakresie warunków zwrotu. Powódka była obecna przy negocjowaniu treści tego porozumienia i w pełni zaakceptowała warunki spłaty pożyczki w nim wskazane. Zawarcie umowy nowacyjnej dla swej ważności nie wymagało żadnej szczególnej formy i z tego względu nie ma w ocenie Sądu znaczenia, że nie złożyła podpisu na tym dokumencie. Bezspornym było jednak, że otrzymała jego jeden egzemplarz (oryginał). Istotne jest osiągnięcie przez strony konsensusu w omawianym zakresie. Art. 720 § 2 kc wymaga formy pisemnej dla umowy pożyczki, ale ma to jedynie znaczenie dla celów dowodowych (art. 73 § 1 kc). W rozpoznawanej sprawie Sąd na okoliczność zawarcia tego porozumienia przeprowadził m.in. dowód z zeznań świadków i stron. Dowód ten był dopuszczalny, albowiem fakt dokonania czynności prawnej był uprawdopodobniony za pomocą pisma (art. 74 § 1 i 2 kc).

Na fakt, że chodzi o nową umowę, niezależną od wcześniejszych, wskazuje też – w przekonaniu Sądu, treść oświadczenia z 6 września 2012r., gdzie składający to oświadczenie, w imieniu pozwanej spółki, wskazali, że „spółka przejmuje na siebie wszystkie zobowiązania z tytułu umowy pożyczki zawartej pomiędzy H. F. (2) a Z. C. (1) i K. S. jako współnikami (...) s.c. w jej pełnym brzmieniu”. Powyższe zobowiązanie dotyczy zatem jednej pożyczki – tej wynikającej z porozumienia z dnia 24 listopada 2011r.

W ocenie Sądu, ww. umowa nowacyjna stanowi ważne i solidarne zobowiązanie pozwanych K. S. i Z. C. (1), jako współników (...) s.c. wobec powódki.

Zupełnie ubocznie wskazać należy, że powyższą umowę można by rozpatrywać również w kontekście uznania właściwego, znajdującego oparcie w rzeczywistej treści łączących strony stosunków prawnych i z tego względu stanowiącego wiążące zobowiązanie stron (por. wyrok SA w Poznaniu 10.09.2014r., I ACa 961/14), niemniej Sąd uznał,

że w okolicznościach sprawy umowa ta – ze względu na spełnienie powyższych warunków – w rzeczywistości stanowiła nowację.

W rozpoznawanej sprawie, wobec złożenia przez pozwanego K. S. wypowiedzenia udziału w spółce (...) s.c., spółka ta uległa rozwiązaniu z listopada 2012r. W tej sytuacji, uznając, że wierzytelność powódki z umowy pożyczki z dnia 24 listopada 2011r. jest zagrożona (powódka nie otrzymała w międzyczasie zwrotu tej kwoty w jakiegokolwiek części) w dniu 18 grudnia 2012r., w oparciu o art. 458 kc, dokonała ona jej wypowiedzenia za skutkiem natychmiastowym, wyznaczając termin 7 dniowy do ostatecznej zapłaty kwoty 335.000 zł tj. do dnia 25 grudnia 2012r.

Mając na względzie fakt, że pozwani K. S. i Z. C. (1) nie zwrócili powódce w określonym terminie kwoty 335.000 zł, powódce służy względem nich wymagalna wierzytelność z tego tytułu, powiększona – zgodnie z umową – o odsetki umowne w wysokości 7% rocznie (23.450 zł), stanowiąca łącznie kwotę 358.450 zł. Od dnia następnego po określonym pozwanym terminie do spłaty ww. należności, tj. 26 grudnia 2012r. pozwani K. S. i Z. C. (1) pozostawali w opóźnieniu (Art. 481 § 1 kc) w solidarnej (art. 864 kc) zapłacie spornego roszczenia.

Powódka domagała się zapłaty ww. kwoty również od spółki (...) sp. z o.o. w P., jako podmiotu, który przystąpił do długu pozwanych K. S. i Z. C. (1), a wynikającego z umowy pożyczki z dnia 24 listopada 2011r.

W doktrynie, jak i judykaturze wskazuje się, że „przystąpienie do długu”, zwane też „kumulatywnym przystąpieniem do długu”, jest czynnością prawną konsensualną o charakterze dwustronnym, która stanowi podmiotowe przekształcenie zobowiązania po stronie biernej (dłużnika). Istota jego polega na przystąpieniu do stosunku zobowiązaniowego osoby trzeciej - nowego dłużnika, odpowiedzialnego wraz z dotychczasowym dłużnikiem solidarnie za spełnienie świadczenia (tak np. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 23.04.2009r., IV CSK 558/08, publ. Lex nr 512966, z dnia 23.09.2004r., III CK 398/03, publ. Lex nr 148662, Agnieszka Rzetecka-Gil, Komentarz do art. 369 kodeksu cywilnego, publ. w Lex/el. 2010).

Przystąpienie do długu może wynikać z ustawy (np. art. 40 § 2 k.c., art. 55⁴ k.c.) lub z umowy stron - jako wyraz zasady swobody umów (art. 353¹ k.c.). Umowa stanowi zgodne oświadczenie woli dwóch lub więcej stron, które mają zamiar doprowadzić do powstania, zmiany lub ustania stosunku prawnego. Na treść umowy składa się zobowiązanie co najmniej jednej strony do świadczenia na rzecz innego podmiotu (art. 353 k.c.).

Stwierdzić należy, iż umowne przystąpienie do długu, ujęte w dawnym kodeksie zobowiązań, nie jest obecnie uregulowane w kodeksie cywilnym, stanowi zatem contractus innominatus. Konstrukcja przystąpienia do długu (zarówno ustawowego jak i umownego) ma charakter gwarancyjny, umacniający interesy wierzyciela, który zyskuje możliwość zaspokojenia od większej ilości podmiotów. Przystąpienie do długu korzystne jest także dla dłużnika, gdyż po stronie biernej zobowiązania pojawia się kolejny podmiot, przeciwko któremu wierzyciel może kierować swe roszczenia.

Poprzez umowę przystąpienia do długu osoba trzecia (przystępujący) zobowiązuje się do spłaty długu dotychczasowego dłużnika, nie powodując jednak zwolnienia dotychczasowego dłużnika ze zobowiązania - pierwotny stosunek obligacyjny trwa nadal. Nowy dłużnik staje się dłużnikiem osobistym wierzyciela, odpowiedzialnym solidarnie z dotychczasowym dłużnikiem za spełnienie świadczenia. Na skutek przystąpienia do długu nie powstaje żaden nowy stosunek zobowiązaniowy pomiędzy dłużnikiem przystępującym a wierzycielem. Zobowiązanie dłużnika dotychczasowego staje się długiem własnym dłużnika przystępującego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 września 2004 r., sygn. akt III CK 398/03, opublikowany w LEX nr 148662). Z uwagi na zachowanie tożsamości zobowiązania przystąpienie do długu nie ma wpływu miejsce i termin spełnienia świadczenia, terminy przedawnienia ani na ustanowione zabezpieczenia. Przystąpienie do długu nie jest czynnością rozporządzającą.

Podstawą do zawarcia umowy przystąpienia do długu jest zazwyczaj określony stosunek prawny pomiędzy przystępującym a dłużnikiem, dlatego też konstrukcja przystąpienia do długu na podstawie umowy pomiędzy dłużnikiem dotychczasowym a dłużnikiem przystępującym porównywana jest do konstrukcji prawnej pactum in

favorem tertii z art. 393 k.c., tj. świadczenia na rzecz osoby trzeciej, bowiem dłużnik przystępujący zobowiązuje się wobec dłużnika dotychczasowego do świadczenia na rzecz jego wierzyciela. W braku odmiennego postanowienia umowy wierzyciel może żądać spełnienia świadczenia bezpośrednio od osoby trzeciej – przystępującego (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 28 lutego 2001 r., sygn. akt I ACa 90/01, opublikowany w TPP 2003/1/105). W wypadku spełnienia świadczenia przez jednego z dłużników rozliczenia między nimi następują na podstawie art. 376 k.c. (roszczenia regresowe pomiędzy dłużnikami solidarnymi).

Umowne przystąpienie do długu może powstać w dwojaki sposób: poprzez umowę pomiędzy dotychczasowym dłużnikiem i osobą trzecią albo poprzez umowę pomiędzy wierzycielem i osobą trzecią. Dla ważności i skuteczności umowy przystąpienia do długu nie jest wymagana żadna forma szczególna (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 września 2001 r., sygn. akt I CKN 1287/00, opublikowany w Lex nr 462965). Dla celów dowodowych, pewności obrotu oraz ustalenia zakresu przystąpienia do długu zaleca się jednak sporządzenie takiej umowy chociażby w zwykłej formie pisemnej.

Nie jest wymagane używanie w umowie kodeksowych sformułowań jak np. „przystąpienie do długu” czy „przyjęcie odpowiedzialności za dług”. Wola przystąpienia do długu badana jest, w razie wątpliwości, przez pryzmat art. 65 § 2 k.c., a więc badaniu podlega zgodny zamiar stron i cel umowy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 kwietnia 2003 r., sygn. akt V CKN 124/01, opublikowany w Lex nr 527156). W celu uniknięcia ewentualnych niejasności i sporów w tym zakresie wola przystępującego dłużnika do przystąpienia do długu (ponoszenia solidarnej odpowiedzialności z dotychczasowym dłużnikiem) powinna być wyrażona w sposób kateryczny, jednoznaczny.

Skuteczność umowy przystąpienia do długu nie jest zależna od wyrażenia na nią zgody przez drugą stronę stosunku pierwotnego. Jeżeli więc umowę zawarł dotychczasowy dłużnik z osobą trzecią (przystępującym), nie jest wymagana zgoda wierzyciela i odpowiednio - gdy umowę zawarł wierzyciel z osobą trzecią, to nie jest wymagana zgoda dłużnika. Powyższe wynika z faktu, iż na skutek zawarcia umowy przystąpienia do długu sytuacja wierzyciela ani dłużnika nie ulega pogorszeniu. Jest wręcz przeciwnie, gdyż wierzyciel zyskuje dodatkowego dłużnika, od którego może żądać spełnienia świadczenia i ewentualnie, z którego majątku może prowadzić egzekucję, zaś dłużnik zyskuje współdłużnika solidarnego, od którego wierzyciel może bezpośrednio żądać spełnienia świadczenia.

Przystąpienie do długu może mieć za przedmiot dług zarówno wymagalny, jak i jeszcze niewymagalny, istniejący w konkretnej wysokości, a nawet też dług przyszły.

Zawarcie umowy o przystąpienie do długu rodzi przede wszystkim po stronie osoby trzeciej (podmiotu przystępującego) skutek w postaci przyjęcia solidarnej odpowiedzialności za określony dług cudzy. W tym miejscu przypomnieć należy, iż solidarność dłużników (solidarność bierną) charakteryzuje to, że wierzycielowi przysługuje wierzytelność o spełnienie jednego świadczenia, ale może on żądać spełnienia tego świadczenia od kilku dłużników, jednego z nich lub od wszystkich. Spełnienie świadczenia lub inny sposób zaspokojenia wierzyciela przez któregokolwiek z dłużników zwalnia pozostałych dłużników (art. 366 k.c.). Źródłem zaś solidarności mogą być m. in. czynności prawne, np. umowy (art. 369 k.c.).

Zgodnie z twierdzeniami powódki, to głównie pozwani K. S. i Z. C. (1) byli beneficjentami jej finansowej pomocy, a oni w żadnej mierze nie wywiązywali się ze swoich wobec niej zobowiązań.

Ww. pozwani, postanowili, że przekształcą formę prowadzenia działalności w spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością. Nastąpiło to w sposób niejako pośredni poprzez sprzedaż majątku nieruchomego na spółkę, a następnie nabycie w niej wszystkich udziałów.

Mając na względzie fakt dokonywania ww. czynności prawnych przez pozwanych K. S. i Z. C. (1), jak i na względzie, że roszczenia powódki wobec tych pozwanych nie były realizowane, powódka, wspierana przez Z. C. (1), dążyła do tego, aby ta nowa spółka, której od 29 sierpnia 2012r. wyłącznymi udziałowcami byli ww. pozwani, przystąpiła do zobowiązań współników spółki cywilnej, a wynikających nie tylko z umowy z 24 listopada 2011r. (umowy pożyczki),

ale również w zakresie realizacji umowy przedwstępnej z dnia 13 lutego 2009r. w zakresie doprowadzenia budowy domu do stanu zgodnego z tą umową.

W takich właśnie okolicznościach doszło do podpisania przez Z. C. (1) – działającego jako pełnomocnika spółki na podstawie pełnomocnictwa z dnia 27 sierpnia 2012r. i udziałowca w 50% oraz K. S. – działającego jako udziałowca spółki (...) sp. z o.o. w G. w 50%. Nie budzi wątpliwości Sądu, że celem tej czynności prawnej było wzmocnienie pozycji powódki jako wierzyciela K. S. i Z. C. (1), a zatem treść tego oświadczenia, złożonego w imieniu spółki, należy interpretować w ten sposób (art. 65 § 1 kc), że na jego mocy spółka m.in. przystąpiła do długu – zobowiązania wynikające z umowy pożyczki zawartej pomiędzy H. F. (2) a pozwanymi K. S. i Z. C. (1). Wprawdzie w oświadczeniu z 6 września 2012r. nie wskazano wprost, że dotyczy to umowy z 24 listopada 2011r., ale wykładając jego treść należało uwzględnić, że koreluje właśnie z treścią tej umowy, gdzie mowa jest o „pożyczce” (jednej, a nie kilku). Skoro omawiana czynność miała wzmocnić sytuację prawną powódki, to należało uznać, że nie uchylała ona osobistej odpowiedzialności pozwanych K. S. i Z. C. (1) (jako osób fizycznych) wobec H. F. (1).

W ocenie Sądu pomimo użycia w ww. dokumencie sformułowania „przejmuje ... zobowiązania”, czynność ta nie miała charakteru przejęcia długu w rozumieniu art. 519 § 1 i 2 kc, albowiem nie doszło w tym zakresie do zawarcia umów między wierzycielem a osobą trzecią za zgodą dłużnika, ani do umowy między dłużnikiem a osobą trzecią za zgodą wierzyciela. Oświadczenie miało charakter jednostronnej czynności prawnej.

Dokonując wykładni treści oświadczenia zawartego w dokumencie z 6 września 2012r. pod kątem rzeczywistego zamiaru składającego to oświadczenie woli, należało mieć również na względzie treść pełnomocnictwa udzielonego przez A. A. Z. S..

Z ustaleń Sądu wynika, że pełnomocnictwo z dnia 27 sierpnia 2012r. udzielone przez A. A., działającego w imieniu spółki, na mocy którego udzielił Z. C. (1) pełnomocnictwa do składania w imieniu spółki (...) sp. z o.o. z siedzibą w G. oświadczeń o uznaniu długu i o przystąpieniu do długu oraz do składania w imieniu i na rzecz spółki wszelkich zobowiązań, nie zostało przez niego odwołane. Z. C. (1) był zatem należycie umocowany.

Nawet, gdyby wiązać fakt odwołania tego pełnomocnictwa dla Z. C. (1) z faktem złożenia przez A. A. w dniu 29 sierpnia 2012r. oświadczenia o rezygnacji z funkcji prezesa zarządu, to wskazać należy, że nie było to skuteczne względem powódki. Zmiana na stanowisku prezesa zarządu spółki nie została bowiem zarejestrowana w KRS spółki, a nowym prezesem zarządu został K. S.. W myśl zaś art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 20 sierpnia 1997r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz. U. z 2015r., nr 1142, j.t.), domniemywa się, że dane wpisane do Rejestru są prawdziwe.

Powołany art. 17 ustawy o KRS 17 przewiduje domniemanie wiarygodności danych w Krajowym Rejestrze Sądowym. Stanowi ono dopełnienie zawartej w art. 14 tejże ustawy gwarancji pewności obrotu. Na jego podstawie można przyjąć, że dane widniejące w Rejestrze są zgodne ze stanem rzeczywistym. Jak jednak słusznie wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z 14 marca 2012 r. (II CSK 328/2011, LexisNexis nr (...), OSNC-ZD 2013, nr C, poz. 61), ustanowione w tym przepisie domniemanie jest domniemaniem prawnym w rozumieniu art. 234 kpc, wiąże zatem sąd w postępowaniu cywilnym, z tym że może być obalone, ponieważ ustawa tego nie wyłącza. W świetle art. 17 i 14 ustawy o KRS, że sam podmiot zarejestrowany ma bardzo wąskie możliwości wzruszenia domniemania przewidzianego w art. 17 ust. 1 przeciwko osobom trzecim działającym w dobrej wierze. W świetle art. 14 ustawy o KRS nie może bowiem powoływać się na dane, których nie zgłosił do KRS. Zgodnie natomiast z art. 17 st. 2 ustawy o KRS warunkiem podnoszenia niezgodności danych w KRS ze zgłoszeniem podmiotu lub wpisanych bez tego zgłoszenia, jest niezwłoczne wystąpienie z wnioskiem o sprostowanie, uzupełnienie lub wykreślenie wpisu (por. Monika Dębska, Komentarz do art.17 ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym w Lex). Nawet zatem jeśli uznać, że A. A. złożył rezygnację w dniu 29 sierpnia 2012r. z funkcji członka zarządu, to pozwani K. S. oraz spółka, nie mogą w niniejszej sprawie skutecznie obalić domniemania z art. 17 ust. 1 ustawy o KRS (zgodności wpisu do rejestru sądowego spółki (...) jako prezesa zarządu spółki na dzień 6.09.2012r.), skoro zmiany na stanowisku prezesa zarządu (a tym samym ww. rezygnacji) nie zgłoszono do KRS do 2013r.

Z drugiej zaś strony, nawet zaś, gdyby stwierdzić, że w miejsce A. A. skutecznie na prezesa zarządu spółki powołano K. S., to tym bardziej należałoby uznać, że czynność dokonana w dniu 6 września 2012r. była ważna i skuteczna, skoro oświadczenie m.in. o przystąpieniu do długu wobec powódki, było podpisane przez jedyne go członka zarządu, a jednocześnie udziałowca spółki oraz drugiego udziałowca. Mając zaś na względzie fakt, że oświadczenie z 6 września 2012r. pozwani K. S. oraz Z. C. (1) podpisali jako wyłączni udziałowcy, to dodatkowo chybiony jest argument pozwanej spółki i pozwanego K. S., jakoby omawiana czynność prawna została dokonana bez zgody, a tym samym bez uchwały, wszystkich współników.

W tym stanie rzeczy stwierdzić należy, że oświadczenie z dnia 6 września 2012r. było w pełni skuteczne w relacji z powódką.

Mając na względzie powyższe rozważania, stwierdzić należało, że pozwana spółka (...) sp. z o.o. w P., w związku z przystąpieniem do długu, odpowiada solidarnie, łącznie z pozwanymi K. S. i Z. C. (1) (ich z kolei odpowiedzialność solidarna wynikająca z art. 864 kc trwa również po rozwiązaniu spółki cywilnej), za zobowiązanie wynikające z nowej umowy pożyczki z 24 listopada 2011r. O ile jednak wobec pozwanych K. S. i Z. C. (1) dochodzone roszczenie stało się wymagalne w dniu 25 grudnia 2012r., to wobec pozwanej spółki nastąpiło to w dniu doręczenia jej odpisu pozwu w niniejszej sprawie (wobec braku zpo Sąd przyjął, że najpóźniej nastąpiło to co najmniej dwa dni przed udzieleniem pełnomocnikowi pozwanej spółki pełnomocnictwa procesowego w niniejszej sprawie - k. 97 akt sprawy), czyli w dniu 13 października 2013r. Od dnia następnego zatem tj. od 14 października 2013r. pozwana spółka pozostaje w opóźnieniu w zapłacie spornej kwoty.

W ocenie Sądu, pozwani K. S. i spółka (...) Sp. z o.o. w P. nie wskazali, a w konsekwencji nie wykazali okoliczności faktycznych uzasadniających podniesiony w odpowiedzi na pozew zarzut potrącenia wzajemnych wierzytelności pozwanych i powódki (art. 6 kc w zw. z art. 232 kpc). Z tego względu brak było jakichkolwiek podstaw do jego uwzględnienia.

Mając na uwadze powyższe, Sąd na podstawie art. 720 § 1 kc w zw. z art. 864 kc, art. 481 § 1 kc, i w zw. z przystąpieniem przez pozwaną do długu K. S. i Z. C. (1), orzekł tak jak w punkcie 1 wyroku, oddalając żądanie odsetkowe od dnia 26 grudnia 2012r. do dnia 13 października 2013r. wobec pozwanej spółki (punkt 2 wyroku).

O kosztach procesu należnych powódcie Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 kpc w zw. z § 2 ust. 1 i 2, § 6 pkt. 7 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. z 2002 r. nr 163 poz. 1348), na które składały się: wynagrodzenie pełnomocnika 9.000 zł (7.200 zł x 2 z uwagi na nakład pracy związany z dużym stopniem skomplikowania sprawy oraz czasem trwania postępowania + 1.800 zł za postępowanie zażaleniowe), 34 zł opłat skarbowych od pełnomocnictw, opłata sądowa od pozwu 17.923 zł, łącznie 34.157 zł – punkt 3 wyroku.

Wydatki na poczet opinii biegłego wyniosły 2.353,30 zł, z czego 2.000 zł zostało pokryte z zaliczek uiszczonych przez pozwanych, w związku brakującą kwotę 353,30 zł należało w częściach równych ściągnąć od pozwanych na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Poznaniu (pkt. 4 wyroku).

Pozwany Z. C. (1) uznał powództwo w całości, a uznanie to nie budziło wątpliwości Sądu, zatem należało wyrok wobec ww. pozwanego zaopatrzyć w rygor natychmiastowej wykonalności na podstawie art. 333 § 1 pkt. 2 kpc (pkt. 5 wyroku).

SSO /-/ M. Inerowicz